

ਵੱਡਾ ਗ੍ਰੰਥ
ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਖਾਂ ਤੋਂ
ਛੋਟਾ ਹੈ

Caliber Publications

Patiala Punjab 147002

Mob. 98154-48598, 80548-69313

caliberpublications@gmail.com

ਉਹ ਘੱਖ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਉਂ

ਸੁਹੇ ਘੱਖ ਹੈ

ਸੁਹੇ ਘੱਖ ਹੈ

ਉਹ ਘੱਖ ਹੈ

Oh Aakhdi Hai

(A Book Of Poetry)

By

© Sukhvir Singh Soohe Akhar

2016

ISBN 978-93-85235-17-7

Price : (Paper Back—Rs.180/-)

(Hard Bound—Rs.220/-)

Published by

Caliber Publication

Patiala (Punjab) 148002

Mob. 98154-48958, 80548-69313

Email : caliberpublication@gmail.com

Printed & Bound at:

Shiv Shakti Printing Press, Delhi

All rights reserved

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior written consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser and without limiting the rights under copyright reserved above, no part of this publication may be reproduced, stored in or introduced into a retrieval system, or transmitted in any form or by any means (electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise), without the prior written permission of both the copyright owner and the above-mentioned publisher of this book.

ਸਮਰਪਣ

ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਵਾਸ ਕਰਦੀ ਔਰਤ ਨੂੰ॥

ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਦਾਤ ਹੈ
ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਆਪ ਹੈ
ਇਹ ਉਸੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਮੰਨਿਆ

ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਅਨਿਲ ਆਦਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜਾਣਨ
ਲਈ ਕਿਤਾਬ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭੇਜੀ
ਗਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨਸੀਬ ਹੋਏ ਹਨ।

...

ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਜੀਵ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਕ
ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਖੱਟਣ ਗੁਆਉਣ ਦੇ ਆਹਰ 'ਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।
ਪਰ ਸੁਖਵੀਰ ਦਾ ਵਣਜ-ਵਿਹਾਰ ਰਤਾ ਕੁ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੈ...।
ਉਹ ਪੈਰ ਪੈਰ 'ਤੇ ਹਉਮੈ ਗਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਕੀਰੀ ਕਮਾਉਂਦਾ
ਹੈ। ਫਕੀਰੀ ਹੰਢਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਜਦੋਂ ਸੁਖਵੀਰ ਵਰਗੇ
ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਨੇ... ਛੁੰਹਦੇ ਨੇ..... ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ
ਨੇ.....। 'ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ' ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਂ ਬਸ ਇਹੋ ਆਖ
ਹੋਇਆ ਹੈ :-

ਪਿਆਰ ਕਰੋ
ਪਿਆਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ
ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਅਨੁਭਵ
ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਭਰ ਦਿਓ
ਇਹੋ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ
ਇਹ ਮੁਬਾਰਕ ਘੜੀ ਹੈ
ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ

.....

ਅਨਿਲ ਆਦਮ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ - 09.08.2016

ਜਿਸ ਦਿਨ ਆਦਮੀ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਾਸ ਕਰਦੀ ਔਰਤ ਦੇ
ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਮੰਨਿਆ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਜਿੱਛਾ ਹੋਣਾ ਹੈ

■ ਕਾਢ	165	■ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ	178
■ ਦਿਲ-ਦਮਾਗ	166	■ ਨਾਸਮਝੀ	178
■ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ	166	■ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ	178
■ ਭਾਲ-ਟੋਲ	166	■ ਤੇਹ	179
■ ਜੋ ਵੀ ਹੋਇਆ	167	■ ਜੇ ਸੁਣ ਸਕੋਂ	179
■ ਮੈਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹਾਂ	167	■ ਧਰਵਾਸ	179
■ ਵਿਡੰਬਨਾ	168	■ ਚੁੱਪ ਕਲ੍ਹੈਣੀ	180
■ ਬੇ-ਨਕਾਬ	168	■ ਰਿਸ਼ਤੇ	180
■ ਉਤਪਤੀ	168	■ ਇਹੀ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ	180
■ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ	169	■ ਹੁਣ ਮੈਂ...	181
■ ਮੇਰੇ ਲਈ	169	■ ਤੇਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ	181
■ ਬੇਬਾਕ	169	■ ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਚਾਹੇਂ	182
■ ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪਰਤਿਆ	170	■ ਰੱਬ ਨੂੰ	183
■ ਨਿਯਮ	170	■ ਹੁਣ ਵੀ	184
■ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ, ਤੇਰੇ ਕੰਮ	171	■ ਲੱਭਤ	184
■ ਸਭ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ	171	■ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਕਰਕੇ	184
■ ਮੇਰੀ ਮੰਨਿਆ ਕਰ	172	■ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ?	185
■ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ	172	■ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ	185
■ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ	173	■ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ	186
■ ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ	173	■ ਹਰ ਵਾਰ	186
■ ਉਹ ਉਡੀਕਦੀ ਹੈ	174	■ ਯੁਗ ਕਥਾ	187
■ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਰ	175	■ ਇਹੀ ਸੱਚ ਹੈ	187
■ ਸੰਪੂਰਨਤਾ	175	■ ਜੋ ਮੈਂ ਹਾਂ	187
■ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ	176	■ ਅਮਨਦੀਪ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ	188
■ ਅੱਖਰ ਵੀ ਤੇਰੇ	176	■ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ	188
■ ਕਵੀ ਹੋਣਾ	177	■ ਮਰਨ ਦੇ ਅਰਥ	189
■ ਅਰਥ-ਅਨਰਥ	177	■ ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ	190

ਆਦਿਕਾ

ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਔਖਾ ਲਗਦਾ
ਲਿਖਣਾ ਸੌਖਾ
ਸ਼ਾਇਦ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ
ਜਾਂ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਪਈ
ਜਦੋਂ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਕੁਝ ਸੀ
ਉਦੋਂ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾ ਮਨ ਨੂੰ
ਕਿਸ ਨੇ ਸੁਣਨਾ?
ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਬੋਲਾਂ ਨੇ
ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਬਦਲਿਆ
ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਗਏ
ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ
ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਦਿਆਂ
ਜਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ
ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ੍ਹ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਕੋਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਸ਼ਬਦ ਹੁੱਸ ਗਏ ਸਨ ਮੇਰੇ ਤੋਂ
ਕਵਿਤਾ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਦੂਰ
ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ
ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ
ਫਿਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ
ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿਤੇ
“ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਾਪ ਹੈ”
ਮੈਂ ਫਿਰ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆ
ਯੋਗਤਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕੁਝ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਕੁਝ ਉਸ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
ਯੋਗਤਾ ਮਰਦੇ ਦਮ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ

ਪਰ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਹਨ
 ਜੋ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ
 ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਗਲਤ, ਠੀਕ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣਗੇ
 ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
 ਤਾਂ ਗਲਤ ਠੀਕ 'ਚੋਂ
 ਠੀਕ ਨੂੰ ਚੁਣਦਾ ਹੈ
 ਇਸੇ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ
 ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਮਿਲੇ
 ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ
 ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ
 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਜੀਵ ਤੋਂ
 ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗੋਗੇ
 ਕਵਿਤਾ ਕਵੀਆਂ ਕੋਲ ਉਪਜਦੀ ਹੈ
 ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੋਦ 'ਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ
 ਸਪੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
 ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
 ਕਵਿਤਾ ਪਾਠਕ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜਕੇ ਤੁਰਦੀ ਹੈ
 ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
 ਇਹ ਪਾਠਕ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ
 ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਂਗਲ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ
 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੜਾਉਂਦਾ ਰਹੇ
 ਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਕਵੀ ਹੋਵਾਂ
 ਤਾਂ ਵੀ
 ਇੱਕ ਪਾਠਕ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਰਹਾਂਗਾ
 ਪਾਠਕ ਦੀ ਉਸ ਉਂਗਲ ਤੋਂ ਵੀ ਛੋਟਾ
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਤੁਰਦੀ ਹੈ

.....
 ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ। ਇਹ ਸਭ ਨੇ
 ਹਾਲੇ ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਲਈ.....

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੀ ਕਿਤਾਬ 'ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ
 ਮੌਨ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ

ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਵੀਰ ਨਵਦੀਪ
 ਮੁੰਡੀ ਨੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੀਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਚਾਹਲ ਵੱਲੋਂ
 ਵੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਆਪਣੀ ਟਾਈਮ ਲਾਈਨ ਤੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ
 ਇੱਥੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।
 ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ
 ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
 ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾ
 ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਉਹ
 ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ। ਇਹੀ ਸੱਚੀ ਅਪਣੱਤ ਹੈ ਜਦੋਂ
 ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ, ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਦਾ
 ਹੈ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਛਪਦੀ ਹੈ
 ਤੇ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਵੀਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ,
 ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਵਦੀਪ ਮੁੰਡੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ
 ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ
 ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ
 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਮੇਰਾ ਇਖਲਾਕੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇਸ
 ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ ਉਸਤਤ ਜਾਂ ਗੁਣਗਾਨ
 ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰ-ਸਵਾਰਥ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਣ
 ਰੱਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸੁੱਚੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਸਿਰ ਝੁਕਾਅ
 ਕੇ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ॥

.....
 ਸੁਖਵੀਰ ਫੱਕਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ
 ਕਿੰਨੇ ਹੋਰ ਸਾਲ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਬਿਨਾਂ ਛਪੇ ਹੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ
 ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਿਤਾਬ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ।
 ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ
 ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਉਸ ਕੋਲ ਜਿਵੇਂ ਕਵਿਤਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
 ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ
 ਕਮਾਲ ਦੀ ਕੀਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ
 ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਬੰਦਿਸ਼ ਨਹੀਂ। ਬੰਦਿਸ਼ ਵਿੱਚ
 ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਬੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਉਸ ਦੀ
 ਆਤਮਾ ਵੇਖੀ ਹੈ ਮੈਂ। ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਉਹ
 ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਨਣ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।
 ਨਵਦੀਪ ਮੁੰਡੀ, 27 ਮਾਰਚ 2016, ਐਤਵਾਰ (ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ)

.....
 ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸੱਚੀ-ਮੁੱਚੀ ਹੀ ਸੁੱਧ, ਸਹਿਜ, ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ
 ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜੀਅ ਭਰ ਕੇ
 ਰੋਣਾ (Catharsis) ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਆਪਣਾ ਸੱਚ ਤੱਕਣਾ
 ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲਾ, ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੌਨ ਸੁਣਨਾ
 ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੂਹੇ ਅੱਖਰ ਵੀਰ ਜੀ ਦੀ ਇਹ
 ਕਿਤਾਬ 'ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੌਨ' ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ
 ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਨੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਅਗਰ
 ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੁੰਦਿਆਂ ਡਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ
 ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਮੈਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ ਖਿਲਾਰ
 ਦਏਗੀ... ਤੁਹਾਡੇ ਅਹੰ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਾ ਦਏਗੀ...
 ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗੰਗਾ ਜਮਨਾ 'ਚ ਸਵੈ
 ਸੰਕਲਪ ਵੀ ਵਹਿ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ਸੁਖਵੀਰ ਵੀਰ ਤੁਸੀਂ ਕਵਿਤਾ
 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਜੋਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿਉਣ ਜੋਗੀ ਵੀ ਕਰਦੇ
 ਓ...

ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ.....

ਬਹੁਤ ਉੱਪਰ.....

ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ 'ਤਪੱਸਿਆ ਦੀ ਕਵਿਤਾ' ਹੈ।

ਇਹ ਲਿਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ ਕੋਈ ਤਾਰੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਆਲੋਚਨਾ
 ਨਹੀਂ.....

ਵਹਾਅ ਐ ਬਸ.....

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਜਿੱਡੇ ਵੀ ਨਹੀਂ.....ਆਹ

ਸਾਧ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ। ਹਾਏ ॥

ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ। ਉਫ਼ ॥

ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਲਹੂ ਅੰਦਰ ਸੁਨਾਮੀਆਂ ਉੱਠਦੀਆਂ
 ਨੇ.....

ਅੱਖਰੂਆਂ ਦੇ ਜਵਾਰਭਾਟੇ.....

.....ਸੁੱਧ ਹੋਣਾ

ਮੌਨ ਹੋਣਾ

ਭਰਿਆ ਹੋਣਾ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖਣਾ।।।।

ਹਾਏ ।

ਅਸਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਸਿੱਖਿਆ

ਧਿਆਨ

ਸਮਾਧੀ

ਸਹਿਜ

ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ॥

ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ 'ਸੁੱਖ' ਦਾ ਸਾਹ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਐ ਸੁਖਵੀਰ
 ਨੇ...

ਇਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਐ

“ਲਹੂ 'ਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਲਿਖਣਾ”

“ਰੂਹ ਤੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋਣਾ.....”

ਤੁਹਾਡੇ ਸਭ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ

ਸਭ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸੰਕਲਪ ਹਿੱਲ ਜਾਣਗੇ....

ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ 'ਚ ਭੁਚਾਲ ਆ ਜਾਏਗਾ....

ਸੁਖਵੀਰ ਆਖਦੇ.....

“ਸਭ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ”

.....

..... ਭੁਪਿੰਦਰ ਚਾਹਲ

(ਵੇਸਬੁੱਕ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟਾਈਮ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਇੰਨ-
 ਬਿੰਨ ਉਤਾਰਾ)

ਹੁਣ ਮੈਂ ਪਾਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਲਿਓਂ

ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈ ਜੀ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੋ

-ਸੂਹੇ ਅੱਖਰ

ਮੈਂ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ

ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੋਣਾ
ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਬੈਠਾ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ
ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ
ਉਹ ਉੱਥੇ ਬੈਠੀ ਹੈ
ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ
ਉਹ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਆਖਦੀ ਹੈ
“ਬੰਦੇ ਕਿੱਥੇ ਸੁਣਦੇ ਨੇ”
ਪਰ ਮੈਂ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ
ਜੋ ਵੀ.....

‘ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ’

ਮੈਂ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮਿੱਠੇ..... ਲਾਡੇ..... ਨਾ ਰਾਜੇ...

ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੈ
ਪਰ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਨਿੱਕੇ ਏਦਾਂ ਨਈਂ.....

ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਈਂ ਆਖਦਾ
ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਉਹ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਆਖਦੀ ਰਹੇ
ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹਰੀ ਰਹੇ

ਸਵੀਕਾਰ

ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਔਰਤ ਦੀ
ਕੋਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਇਹ ਓਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹੋ
ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ
ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ
ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ

ਜਸ਼ਨ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਦਾਤ
ਸ਼ੁਕਰ ਕਰੀ ਦਾ
ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਰ

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ
ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਜਸ਼ਨ ਹੈ
ਬੰਦੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੋਣਾ

ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਬੋਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਚੁੱਪ

ਜਿਹੜੀ ਚੁੱਪ
ਬੋਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਹੋਵੇ
ਕਵਿਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਕਵਿਤਾ
ਮੁਹੱਬਤ
ਤੇ ਪਾਣੀ
ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ
ਆਪੇ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਇਹੀ ਹੋਇਆ

ਜੋ ਜੋ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਹਾ
ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ

ਜੋ ਜੋ ਵੀ ਤੂੰ
ਅਣਸੁਣਿਆ ਕੀਤਾ
ਕਵਿਤਾ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ

ਇਬਾਦਤ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨਾ
ਧੂਫ ਵਰਗੇ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਜਲਦੇ ਮੱਚਦੇ ਵੀ ਰਹਿਣਾ
ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂ-ਖੁਸ਼ਬੂ ਵੀ ਹੋਈ ਜਾਣਾ

ਬੇਬਸੀ

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ
ਕੋਈ ਕੋਈ ਸਾਂਭਦਾ ਹੈ

ਬਾਕੀ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਮਰਜ਼ੀ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲਣਾ
ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਈਂ
ਹਾਂ ਏਨਾ ਕੁ ਕਰ ਲਈਦਾ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਈਦਾ

ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ

ਏਧਰ ਓਧਰ ਨਾ ਜਾਵੀਂ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਨਾ ਆਵੀਂ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲੱਭ ਲਵੀਂ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਗੁੰਮ ਹਾਂ

ਅਕਲ

ਕੀ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ
ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਬਿਨਾ ਰਹਿਣਾ

ਮਜ਼ਬੂਰੀ

ਸੱਚੀਂ ਔਖਾ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ
ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ
ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ
ਲਤੜੇ ਜਾਣਾ
ਪਰ ਕੀ ਕਰੀਏ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਕਈ ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਪੈਂਦਾ

ਮੰਨ ਲੈ

ਮੈਂ ਕਠਪੁਤਲੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵੀ ਨਾ ਆਖ
ਕਦੇ ਕੋਈ ਜੁੱਤੀ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਬਸ ਮੈਨੂੰ ਔਰਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ
ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ

ਵਿਧੀ

ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਲਈ
ਗਲ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਬਸ ਦਿਲ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿਓ
ਆਪੇ ਅਗਲਾ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਕੀੜੀਆਂ

ਔਰਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਚੰਗੀਆਂ, ਬੁਰੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ
ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਇੱਕ ਕਾਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਵੇਖੀ
ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਨ ਨਾਲ
ਕਿੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਛੋਟਾ-ਛੋਟਾ, ਨਿੱਕਾ-ਨਿੱਕਾ
ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਤੁਰਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ

ਉਂਝ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਡੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇ
ਕੀੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੱਸਣ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੁਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਦਮ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ

ਕਿਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਵਾਲੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਦਾ ਢੱਕਣ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ
ਸਾਰਾ ਕੀੜੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਲੋਕ
ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ, ਸਭ ਕੁਝ
ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਫਿਰ ਸੌਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ
ਜਿਵੇਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਕੀੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣ

ਕੁਝ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਸਾਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਪਤਾ ਉਦੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਕੱਟਣ, ਵੱਢਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਯਾਦ ਬਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ
ਕੀੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਤੁਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ, ਵਿਚਾਰ
ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ
ਬਰੀਕ ਜਿਹਾ
ਸਭ ਕੁਝ ਕੀੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਲਾਈਨ 'ਚ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ
ਸਾਰੇ ਖਿਆਲ, ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ

ਮਨੁੱਖ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕੀੜੀਆਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਹਨ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ
ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ
ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਕੀੜੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਰਸਤੇ ਹਨ
ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਰਸਤੇ ਜਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ
ਰਸਤਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ

ਜਿਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ
 ਕੋਈ ਪਗਡੰਡੀ
 ਉਹ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
 ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੱਕ
 ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ
 ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੱਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ
 ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ
 ਇਸ ਰਸਤੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ
 ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ
 ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਭਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਕੀੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ
 ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਈ ਭਰ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ
 ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਢਿੱਡ ਭਰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਕਸਰ
 ਦੂਜੇ ਦੇ ਢਿੱਡ 'ਚ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਕੀੜੀਆਂ
 ਕੁਝ ਸਿੱਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣਾ
 ਕੁਝ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
 ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮਝਣਾ
 ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਹੋਣਾ
 ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਹੈ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ
 ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਕੀੜੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ ?
 ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀੜੀਆਂ ਦਾ ਭੋਣ ਵੇਖਣਾ
 ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ
 ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ
 ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ
 ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
 ਕਿੰਨਿਆਂ ਕੁ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣੀਆਂ ਇਹ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
 ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਕੋਲ
 ਰੋਮਾਂਸ ਪਹਿਲਾ ਨਿਯਮ ਹੈ
 ਮਰਿਯਾਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਸੂਲ ਹੈ
 ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੋਲ
 ਚਰਿੱਤਰ ਪਹਿਲੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ
 ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਬੁਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ
 ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭਗਤੀ ਹੈ
 ਸਬਰ ਰੱਖਣਾ ਹੀ
 ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਪੱਸਿਆ ਹੈ
 ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਸਮਝ ਲੈਣਾ
 ਪਹਿਲਾ ਪੁੰਨ ਹੈ
 ਤੇ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਰੋਗੀ ਰੱਖਣਾ
 ਪਹਿਲਾ ਪਾਪ ਹੈ

ਪਰ ਪੁੰਨ-ਪਾਪ ਧਰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ
 ਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਓਨਾ ਕੁ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ
 ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਕੀੜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ
 ਬਸ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਧਰਮ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
 ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ
 ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਆਉਂਦਿਆਂ
 ਕੀੜੀਆਂ ਦੇ ਭੋਣਾਂ 'ਤੇ
 ਤਿਲ-ਚੌਲੀ ਪਾਉਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ

ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ
ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਪੁੱਠ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉਤਾਰਦੇ ਹਨ
ਅੱਗਾਂ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ
ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਓਨਾ ਕੁ ਹੀ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀੜੀਆਂ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ

ਧਰਮ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਅਦਭੁੱਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਸਾਂਭ ਲੈਣਾ
ਇਹ ਚਮਤਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ
ਜਦੋਂ-ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਸਵਾਰਥ ਦੀ ਪੁੱਠ ਦੇ ਕੇ
ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਉਤਾਰਦੇ ਹਨ
ਇਹ ਨਾਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ

ਮੁਹੱਬਤ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਿਸ ਭਾਂਡੇ ਪੈ ਜਾਵੇ
ਬਸ ਉਸੇ ਵਰਗੀ

ਜਾਂ ਹਵਾ ਵਰਗੀ
ਜਿਹੜੀ ਖਾਲੀ ਭਾਂਡੇ ਵੀ ਭਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ

ਹਾਥੀਆਂ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ
ਕੀੜੀਆਂ ਲਈ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ
ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੌ ਜਾਣਾ

ਅਸੁਰੱਖਿਆ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਹਾਂ
ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ
ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲ, ਘਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ
ਕਦੇ ਕੋਈ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਓਹ ਵੀ ਚੰਦਰਾ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ
ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਬਾਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਭਣ
ਮੈਂ ਯੁਗਾਂ ਤੋਂ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਂ
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹਾਂ
ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰੇਗਾ
ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਜਿਹੀ
ਤੇ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਜਾਵਾਂਗੀ
ਉਈਂ ਮੁੱਚੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣਾ

ਤਕਲੀਫ

ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲੇ
ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਮਤਲਬ
ਮਰ ਕੇ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ

ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਉਹ ਲੋਕ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ
ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ
ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਪੱਥਰ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖਦਾ ਹਾਂ

ਅਰਥ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਤਾਂ
ਹਰ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਤੂੰ-ਤੂੰ, ਮੈਂ-ਮੈਂ ਦੇ
ਸਿਰਫ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ

ਬੇਪਰਵਾਹੀ

ਧਰਤੀ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ
ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਉੱਗਦਾ ਹੈ

ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਹੁੰਦੀ
ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਹੜੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਣਗੇ

ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਨਾ
ਜੇ ਤੂੰ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ

ਨਕਾਸ਼ੀ

ਤੇਰਾ ਹਰ ਖਿਆਲ
ਮੈਨੂੰ ਤਰਾਸ਼ਦਾ ਰਿਹਾ
ਘੜਦਾ ਰਿਹਾ
ਛਿਲਦਾ ਰਿਹਾ
ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਬੁੱਤ ਹੋਣਾ

ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇਕੱਲਾ ਹਾਂ
ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ

ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਸੀ

ਤੇ ਤੂੰ ਵੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ
ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

ਤਰਕ

ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ
ਮਤਲਬ ਹੈ ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਦਾ
ਬਸ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਰਹਿਣ ਤੱਕ

ਸੁਹੱਪਣ

ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਭਰੇ ਦਿਲ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ
ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ

ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ
ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਨਾ ਕਹੀਆਂ ਜਾਣ

ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਚੋਂ ਤੈਨੂੰ
ਮਨਫ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ
ਇੱਕ ਹੁਨਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ

ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤੀ

ਸੋਹਣੇ ਜਿਹੇ ਦਿਲ 'ਤੇ
ਜੰਗਲ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਲਿਆ
ਅਸੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁਹੱਬਤ ਲਈ
ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ

ਜਾਦੂ

ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ
ਨਾ ਹੀ
ਕੁਝ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲਲਕ ਫੜਦੀ ਹੈ

ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇ ਬਸ
ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਕੁੜੱਤਣ

ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ
ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਬੜੀ ਬੇਰਹਿਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸਾਡੀ ਹੋ ਕੇ ਵੀ
ਸਾਡਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ

ਬੇਖ਼ਬਰੀ

ਬਹੁਤਾ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਵੀ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਵਾ ਦੇਣਾ ਹੈ
ਹੱਥ 'ਚ ਫੜੀ ਚੀਜ਼
ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ
ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਲੱਭਣ ਲਗਦੇ ਹਾਂ

ਅਪਣੱਤ

ਕਹਿਣਾ ਬੜਾ ਹੀ ਔਖਾ ਹੈ
ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ

ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਦੇ ਕਹਿ ਸਕਾਂ
ਤੂੰ ਸੁਣ ਸਕੇਂ

ਫਿਰ ਸਮਝ ਆਇਆ
ਸੁਣਨਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖਾ

ਤੈਨੂੰ ਔਖ ਕਿਉਂ ਦੇਵਾਂ

ਸਕੂਨ

ਮੈਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਆਸ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਚੋਂ
ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਰਹਿਣਾ

ਹੈਰਾਨੀ

ਇੱਕ ਖੇਡ ਹੈ
ਲੁਕਣਮੀਚੀ

ਮੈਂ ਖੇਡਦਾ ਹਾਂ
ਤੈਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਲੁਕੇ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਅੰਦਰ

ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ

ਫੇਰ ਲੱਭਦਾ ਹਾਂ

ਅਖੀਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੋਂ
ਆਪ ਹੀ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ

ਯੋਗਤਾ

ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਵਾਂ

ਪਰ ਆਦਤ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਬਾਕੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਹੈ
ਜ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਹਾਫ਼ ਅਨੈਸਥੀਸੀਆ

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸ
ਕੁਝ ਕੁਝ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਤੇਰਾ ਹੋਣਾ
ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

ਬੰਦਿਸ਼

ਖੁਦ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਈਦਾ ਕਈ ਵਾਰ
ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਆਉਂਦਿਆਂ
ਕਈ ਸਫ਼ਰ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਅੱਧ ਵਿਚਾਲੇ ਵੀ ਮੁੱਕਦੇ ਹਨ

ਇਕਾਂਤ

ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ਹਾਂ
ਚੁੱਪ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਅਲਟਰਨੇਟਿਵ ਸਟੋਕ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬਣਦਿਆਂ
ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਜਾਂਦਿਆਂ
ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ
ਬਦਲਾਓ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ
ਹਰ ਘੜੀ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਤਾਂ
ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ

ਆਪਣੇ ਲਈ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲੋਗੇ
ਤਾਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਓਗੇ

ਤੁਹਾਡੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ
ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਪਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਈ ਵਾਰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਬਦਲ ਤਾਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹੈ
ਮਾਂ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਥੱਲੇ
ਸਫ਼ਾਣਾ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਜੱਫੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਬਦਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਲੈਣਾ
ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਬਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਗਾ ਲੈਣਾ
ਰੋ ਪੈਣਾ ਜਾਂ ਮੁਸਕਰਾ ਦੇਣਾ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ
ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਅਲਟਰਨੇਟਿਵ ਸਟੋਕ
ਸੰਕੇਤ ਲਿੱਪੀ ਲਿਖਦਿਆਂ
ਕੁਝ ਰੇਖਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਬਦਲ ਰੇਖਾਵਾਂ
ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ
ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਤਲਾਸ਼ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ

ਜਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ
ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਨੇ
ਸੰਭਵ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਬਦਲ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਮਹਿਬੂਬ ਤੇ ਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਤੇ ਅਸੀਂ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਵੀ ਹਾਂ
ਸਾਡਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬਦਲ ਤਲਾਸ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹੋ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਵਿਆਹ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਬਦਲ ਹੈ

ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ
ਬਹੁਤ ਭੇਸ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ
ਬਹੁਰੂਪੀਆਂ ਵਾਂਗ
ਅਸੀਂ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢ ਕੇ
ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ
ਸਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
ਜਿਲਦਾਂ ਅੰਦਰ
ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਅੱਖਰ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਸ਼ਬਦ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਬਣ ਕੇ
ਜਿਲਦਾਂ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਸਫ਼ਿਆਂ ਤੇ ਉੱਗ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਂਗ

ਕੁਦਰਤ ਬੀਜ ਬਣ ਕੇ ਸਿਮਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਬਿਰਖ ਬਣ ਕੇ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਕਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਆਸ਼ਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਉਹ ਪੂਰਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਕਮਲਿਆਂ ਨੂੰ

ਕੁਦਰਤ ਸਾਂਭਦੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਮਾਵਾਂ ਸਾਂਭਦੀਆਂ ਹਨ

ਕਾਮ ਤਾਂ ਭੋਰਾ ਕੁ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਸਿਮਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੋ ਦੇਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ
ਅਪਣਤ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ
ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ
ਬਾਗਾਂ-ਬਗੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਗਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ

ਜੰਗਲ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰਤੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਓਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਗਦਾ

ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਹਾਂ

ਕੁਝ ਕੁ ਹੀ ਬੂਟੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਜਿਹੜੇ ਛਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗਦੇ ਨੇ
ਕੁਝ ਕੁ ਫੁੱਲ
ਜਿਹੜੇ ਛਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੜਦੇ ਹਨ

ਮੁਹੱਬਤ ਖਾਬਾਂ-ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ
ਛਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗਦੀ ਹੈ

ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਚਰਮਸੀਮਾ
ਇਸ ਦਾ ਆਰਗੈਜ਼ਮ

ਧਰਮ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ
ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੀ ਹੈ

ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ
ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਬਹੁਤੇ ਵਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ
ਅੱਕ ਸਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆ

ਆਦਮੀ ਤੇ ਔਰਤਾਂ
ਸੁਖ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਦੇਹ ਲੱਭਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਹਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ
ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮੱਥ ਚੁੰਮ ਸਕੇ
ਧਰਮ ਦੇ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਪੈਰ ਜਿੱਡਾ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਧਰਮ
ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਵੇਗਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਰਸਤਾ ਬਦਲਦੀ ਹੈ
ਜਿਹੜੇ ਸੁਫਨੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ
ਉਹ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ
ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਅਸੀਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਦੋਂ
ਕਦੇ ਉਂਗਲ ਨਾਲ
ਕਦੇ ਪੈਨ, ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ
ਕਾਟੇ-ਵਾਟੇ ਮਾਰਨ ਲਗਦੇ ਹਾਂ

ਇਹ ਸਾਡੇ ਮਨ 'ਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਹੈ

ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਉਥੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ
ਚਲਦਾ, ਬਣਦਾ, ਢਹਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਘੜੀ ਬਦਲਦਾ ਹੈ
ਧਰਮ, ਮਰਿਯਾਦਾ, ਸੰਸਕਾਰ
ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ
ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਮੁਹੱਬਤ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਪਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਬਹੁਤ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਬਦਲਦੀ ਹੈ

ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਣੈ ਇਹ ਸ਼ਬਦ
ਅਰਧ-ਨਾਰੀਸ਼ਵਰ
ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਜਿਹੜਾ ਅੱਧਾ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ
ਅੱਧੀ ਔਰਤ

ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ
ਹਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਇੱਕ ਔਰਤ ਬੈਠੀ ਹੈ
ਹਰ ਔਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਇੱਕ ਆਦਮੀ
ਮਨੁੱਖ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅੰਦਰ
ਉਹਨਾ ਦੀ ਮਾਂ ਜਾਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਉਹ ਕਵੀ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅੰਦਰ

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਾਪ ਜਾਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਵੀਰ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋਵੇਂ ਜਾਗ ਜਾਵਣ
ਉਹ ਫਕੀਰ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਮੁਹੱਬਤ ਮੂਲੋਂ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਆਦਮੀ ਔਰਤਾਂ ਵਰਗੇ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਗੱਲ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਔਰਤਾਂ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਆਦਮੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ

ਮਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ
ਤਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੀ ਥਾਂ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਚੁੱਪ ਦੀ
ਅੰਦਰ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਬਾਹਰ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਸੁਆਦ ਦੀ
ਅੰਦਰ ਆਨੰਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ
ਹੁੰਮਸ ਅੰਦਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਭੁਚਾਲ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ
ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ
ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਲੋੜ
ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ
ਬਾਹਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ
ਅੰਦਰ ਮਨ ਦੇ ਧਰਾਤਲ 'ਤੇ
ਸੁਪਨੇ ਉੱਗਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਬਾਹਰ ਪਾਣੀ ਵਗਦਾ ਹੈ
ਅੰਦਰ ਖੂਨ ਤੁਰਦਾ ਹੈ

ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਹਵਾ
ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਐਨ ਵਿਚਾਲੇ ਸਾਹ ਵਗਦਾ ਹੈ

ਤੇ ਹੁਣ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ
ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦੇ ਹਨ
ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜੰਮੇ ਸੀ
ਦਾਈ ਮਾਂ ਨੇ ਗਰਭ- ਨਾਲ (ਨਾੜੂਆ) ਕੱਟਦੇ ਸਮੇਂ
ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ
ਕਿਸੇ ਇਨਕਲਾਬ ਬਾਰੇ

ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ
ਤੁਹਾਡੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਦੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ

ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ
ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ
ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ
ਇਸ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਇਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਿੱਘਰ ਜਾਣ ਦਾ
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਹੈ
ਜੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਸਹੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਹਰ ਯੁਗ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
ਹਰ ਸਦੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ
ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਦੀ ਬਾਹਰ ਹੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅੰਦਰ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ
 ਮੁਹੱਬਤ ਅੰਦਰ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬ ਹੈ
 ਤਿਆਗ ਅੰਦਰ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਹੈ
 ਅੰਦਰ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਹੀ
 ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਹੀ
 ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ
 ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ
 ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ?
 ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ
 ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ
 ਤੁਹਾਡਾ ਜਿਉਣਾ ਸੌਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ
 ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਹਨ
 ਜਿੰਨਾਂ ਕੋਲ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਮੌਜੂਦ ਹਨ
 ਪਰ ਉਹ ਔਖੇ ਹਨ
 ਉਹ ਜਿਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ
 ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਲੋਕ
 ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਸੁੰਦਿਆਂ
 ਉੱਥੇ ਬਾਹਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
 ਖਾਕ ਹੋਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ
 ਅਰਥ ਗਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ
 ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆਵੇ
 ਉੱਥੇ ਇਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ
 ਇਨਕਲਾਬ ਬੁਲੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਲਗਦੇ ਹਨ
 ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੋ
 ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
 ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਆਯਾਸ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ
 ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
 ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੈ
 ਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
 ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ
 ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ
 ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ
 ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
 ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ

ਲੜਾਈ ਲੱਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ
 ਵਰ੍ਹਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ
 ਡਿੱਗਦੇ ਹੋਏ ਬੰਬਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ
 ਕੋਈ ਫੌਜੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ
 ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਹਿਬੂਬ ਦੀ ਫੋਟੋ
 ਪਰਸ ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲਗਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
 ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ
 ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ
 ਇਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਬੇ-ਧਿਆਨੀਆਂ
 ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ
 ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ

ਤੁਸੀਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋ
 ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋ
 ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਆਣਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
 ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
 ਇੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹੈ
 ਮਨੁੱਖ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹਨ
 ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਾਲਤ ਵੱਲ
 ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
 ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ
 ਉਹ ਜਿਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ
 ਇਸ 'ਚ ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕੀ ਕਰੇਗੀ

ਮੈਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜਦਾ ਹਾਂ
 ਕਿ ਹਾਲੇ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਦਾ
 ਅਸੀਂ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ
 ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਉਡੀਕਦਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ
 ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿਓਗੇ ਇਨਕਲਾਬ
 ਕਿਸ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਤੇ ਧਰੋਗੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
 ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਇਹ ਛੋਟੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ
 ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
 ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
 ਇੱਥੇ ਵੱਡਾ ਛੋਟਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
 ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ
 ਉਹ ਵੱਡੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
 ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਲੋੜ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
 ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ
 ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
 ਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ
 ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ
 ਕੁਝ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਣਾ
 ਬਦਲ ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ
 ਕਿਸੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲੈਣਾ
 ਇਨਕਲਾਬ ਲੈਣ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨਾ
 ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
 ਇਸ ਤੋਂ ਨਾ ਬਦਲਣਾ
 ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
 ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰੋ ਜਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ
 ਮੈਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ
 ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
 ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਗੁਣ-ਧਰਮ

ਹੁਣ ਜਦੋਂ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ
 ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ, ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ

ਓਥੇ ਸਭ ਵੀਰਾਨ ਜਿਹਾ ਸੀ
 ਰੁੱਖ-ਰੁੱਖਾ, ਖਾਲੀ-ਖਾਲੀ

ਮੈਂ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਮੁੜ ਆਇਆ

ਫੇਰ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ
 ਕੁਝ ਖਾਲੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ
 ਕਿੰਨੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ

ਅਸਲ

ਹਵਾਸ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦੀ
 ਨਾ ਅਯਾਸ਼ੀ ਲਿਖ ਸਕਦੀ ਹੈ
 ਕਵਿਤਾ ਸ਼ਰਮ 'ਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
 ਧਰਮ 'ਚੋਂ ਉਪਜਦੀ ਹੈ
 ਕਵਿਤਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿੱਜ ਦੇ
 ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ
 ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਉਸਤਤ ਹੈ
 ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੈ
 ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ
 ਚਰਿਤਰਗੀਣ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਅਫਸੋਸ

ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਮੈਨੂੰ
ਬੰਦ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਨੇ
ਤੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ
ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਗਵਾ ਲਿਆ

ਬਹਾਨੇ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਫੇਰ ਆ ਗਈ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੀ
ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਤਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਅੱਜ ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ
ਚੰਨ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ
ਟਾਲ ਦੇਣਾ ਹੈ

ਲੰਘਿਆ ਸਮਾਂ

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਸੀ
ਇੱਕ ਅੱਗ ਵਰਗੀ ਉਮਰ
ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਤਾਂ
ਸਭ ਕੁਝ ਜਲ ਗਿਆ ਸੀ

ਤੇਰੇ-ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੇ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰਬਾਬਾਂ ਨੇ
ਗੱਲਾਂ ਬੇ-ਹਿਸਾਬਾਂ ਨੇ
ਬਹੁਤੀਆਂ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਨੇ
ਪਰ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨੇ ਰਾਜ ਬੜੇ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹਮਰਾਜ ਬੜੇ
ਸਿਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਜ ਬੜੇ
ਸੁਰ, ਰਾਗ ਤੇ ਸਾਜ ਬੜੇ
ਪਰ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ

ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਨੇ ਲੋਕ ਬੜੇ
ਹਵਾਨ, ਮੰਤਰ, ਸਲੋਕ ਬੜੇ
ਧਰਤ, ਅਕਾਸ਼, ਪਰਲੋਕ ਬੜੇ
ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ

ਘਟਨਾ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ
ਸੁਫਨੇ ਵਾਂਗ ਵੇਖਿਆ ਸੀ
ਤੇ ਨੀਂਦ ਵਾਂਗ ਟੁੱਟ ਗਿਆ

ਯਕੀਨ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਵੇਖਿਆ
ਇਸੇ ਲਈ
ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਗਿਆ
ਉਹ ਵੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੀਜ਼ ਹੈ
ਜ਼ਰੂਰ ਪੱਥਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਲੋੜ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ

ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਭੋਗ-ਵਿਲਾਸ ਲਈ
ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ
ਧਿਆਨ ਤੱਕ
ਜੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ
ਅਸ਼ਲੀਲ ਫਿਲਮਾਂ

ਪਰ ਰੂਹ ਤੱਕ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ ਸਭ
ਆਪਣੇ ਆਪ
ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੁੱਡਦਾ
ਤਾਂ ਹੀ ਤੇਰੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ

ਸੱਚੋ-ਸੱਚ

ਤੂੰ ਆਖ ਬਸ ਦੇਵੀ
ਮੈਂ ਰੱਬ ਖਰੀਦ ਲੈ ਆਵਾਂ
ਇੱਥੇ ਪੂਜਾ ਵਿਕਦੀ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਿਕਦਾ ਹੈ

ਇੱਥੇ ਵਹੁਟੀਆਂ ਵਿਕ ਜਾਵਣ
ਚੁੰਮਣ-ਚੁੱਟਣ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ
ਇੱਥੇ ਬਿਸਤਰ ਵਿਕਦੇ ਨੇ
ਇੱਥੇ ਸਹਿਵਾਸ ਵਿਕਦਾ ਹੈ

ਕਰਜਾ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ
ਜ਼ਹਿਰ ਬਣ ਕੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਸਲਫਾਸ ਵਿਕਦਾ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮਿਲਿਆ

ਧਰਤ, ਧਵਲ, ਅਕਾਸ਼
ਸਭ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ
ਕਿਸੇ ਸੁੰਨ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ

ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ
ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਸੁਣਦਾ ਹੈ

ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਸਭ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੈ

ਸੀ.ਯੂ. ਲੇਟਰ

ਵੇਖ.....

ਮਿਲਣਾ, ਗਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਮਨ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਚੀਜ਼ ਹੈ
ਕੁਝ ਵੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਵੀ ਕਲਪ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਬ ਮੰਨ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਫੂਟ
ਕੀ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ ਮਿਲਣੇ ਗਿਲਣੇ ਦਾ
ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਵੀਂ
ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ
ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲਵੀਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥ
ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਚੱਲ ਛੱਡ ਕੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਣੀ
ਜਿਹੜੀ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਵੈਸੇ ਵੀ ਮੈਂ ਹੁਣ ਮਿਲਣਯੋਗ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ

ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ
ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ

ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਮੈਂ
ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ
ਫਿਰ ਜਾਣਿਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੈ
ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਮਰ

ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ
ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਤਰਸਿਆ ਹਾਂ
ਫਿਰ ਕਵਿਤਾ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗੀ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਇਸ ਦੀ
ਵੱਡੀ ਘੁੱਟ ਭਰਦਾ ਹੈ
ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੀਵ ਹੋਣਾ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਜਾਂ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹਨ
ਔਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਤਰੇ ਹਨ
ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਔਰਤ ਮੁਹੱਬਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਲਈ
ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਤਰਾ ਸਹੇੜ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ
ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਹੈ
ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਰਹਿਣਾ
ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਬਿਨਾ ਰਹਿਣ ਵਰਗਾ ਹੈ
ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਅਲਫ਼ ਨੰਗੇ ਹੋ ਕੇ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚੋਂ ਲੰਘਣਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਗਲਾਂ ਲਈ ਸੌਖਾ ਹੈ
ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਨੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਤੂੰ ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਜਾਵੀਂ, ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਾਂਗਾ
ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿਣਗੇ

ਪਰ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਤੂੰ ਕੋਈ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣੇਂ
ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਹੱਸਦੇ ਲੋਕ
ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਗੇ

ਤੇਨੂੰ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਪਤਾ ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਮੁਹੱਬਤ ਜਦੋਂ ਬੇਗਾਨੀ ਜੁਬਾਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਟੇਬਲਾਂ 'ਤੇ ਡਿਸਕਸ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ
ਸਿਰਫ਼ ਅਸਲੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਵੀ ਚਲਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ
ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ
ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਰੀ ਉਮਰ, ਦੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ
ਦੋਵਾਂ 'ਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਂਦੇ
ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਬਾਹਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਤੇ ਮੈਂ
ਤੇ ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ

ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਔਖੀ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਨੀਵੇਂ ਹੋਣਾ ਔਖਾ ਹੈ
ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ
ਉਹ ਅਕਸਰ ਸੱਚ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ
ਬੱਚੇ ਅਕਸਰ ਕਲਪਨਾ ਵੇਖਦੇ ਹਨ
ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬੜਾ ਮਾਣ ਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ

ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ
ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਤੂੰ ਭਾਵੇਂ ਸੂਰਜ ਬਣ ਜਾਵੀਂ
ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਨ
ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹਨ
ਬਸ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ
ਸਾਰੇ ਸੂਰਜ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਸਾਰੇ ਚਾਨਣ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸਾਂ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ
ਤੇ ਜੇ ਤੂੰ ਸੂਰਜ ਹੈਂ
ਫਿਰ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ
ਤੇਰੇ ਹੋਣ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ

ਹੁਣ ਮੇਰੀਆਂ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ
ਇਹ ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਹੋ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ
ਕਿ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਚਾਹਿਆ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਮਿਲਣ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰੱਜ ਕੇ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰ ਸਕਾਂ
ਪਰ, ਮੈਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾ ਕਰਨਾ
ਇਹ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਮੈਂ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ

ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ
ਬੰਦਿਸ਼ ਬਿਨਾ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਹਨ
ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਹੀ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਤੇਈ ਸਾਲ ਆਪਣੀ ਜੁਬਾਨ ਬੰਦ ਰੱਖੀ
 ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ
 ਪੂਰੇ ਇੱਕੀ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ
 ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ
 ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬੰਦਿਸ਼ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ
 ਕਿਸੇ ਕੰਜਕ ਦੇ ਹਾਸੇ ਵਰਗਾ
 ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੌ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ
 ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ
 ਮੈਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਗਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਨੂੰ
 ਆਪਣੇ ਚਾਵਾਂ ਦਾ ਗੀਤ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਮੈਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ
 ਮਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ
 ਉਹ ਬੜੀ ਹੀ ਵੀਰਾਨ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ
 ਮੈਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ
 ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਗਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
 ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੈ
 ਜਿੱਥੇ ਆਸਤਿਕਤਾ, ਨਾ ਨਾਸਤਿਕਤਾ
 ਦੇਵ ਜਾਂ ਚੰਡਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਕੋਈ ਕੁੱਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੱਤੇ ਝੜਦੇ ਹਨ
 ਕੋਈ ਮੌਸਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦੇ ਹਨ
 ਕੋਈ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
 ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਬਿਰਖ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਮਨ ਨੂੰ ਪਕੜਨਾ ਔਖਾ ਹੈ
 ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ

ਸਾਰਾ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ
 ਰਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸੁਪਨਾ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਆਤਮ -ਗਿਲਾਨੀ ਨਾਲ ਭਰਨ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ
 ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਲਬੂਤ ਹੈ
 ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕਰੀਏ
 ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਚਿੱਥੀ ਹੋ ਜਾਵੇ
 ਤੇ ਮੈਂ
 ਮੈਂ ਤਾਂ ਛੋਟਾ -ਮੋਟਾ ਅਯਾਸ਼ ਹਾਂ
 ਕਦੇ ਕਦੇ ਰੋਮੈਨਟਿਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
 ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਤੇਰੀ ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
 ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ
 ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
 ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
 ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਅਣਗਿਣਤ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਵਿਆਹ
 ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਗਮੀਆਂ, ਜੰਮਣ, ਮਰਨ
 ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
 ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ
 ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਛੋਟਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ
 ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਫੈਸ਼ਨਏਬਲ ਹੋ ਜਾਈਏ
 ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਰੰਗ ਪਸੰਦ ਹੋਣ
 ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਲਰਫੁੱਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
 ਪਰ ਅੱਥਰੂਆਂ ਦਾ ਰੰਗ

ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਇਹੋ ਰਹੇਗਾ
ਅਸੀਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਟੈਂਪਰੇਚਰ ਸੈੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ
ਅਸੀਂ ਚੰਦ ਨੂੰ ਜੇਬ 'ਚ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ
ਅਸੀਂ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ

ਮੈਂ ਵੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਵਾਂਗ
ਕੁਝ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਖੁਸ਼ਬੂ ਵਰਗਾ
ਕੁਝ ਪਰਫਿਊਮ ਵਰਗਾ, ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਹਿਕ ਜਾਵੇ
ਪਰ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਗੁਲਾਬ
ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੀਜ ਸਕਦਾ
ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਾ ਘਰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰਾ ਮਨ, ਤੇਰਾ ਦਿਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਰਹੇ
ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਉਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਬਿਨਾ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੂੜਾ ਢੋਣ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ

ਮੈਂ ਸਿਆਹੀ ਡੋਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਪਰ ਅੱਥਰੂ ਬਚਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ
ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸਭ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਟਰਾਂਸਪੇਰੈਂਟ

ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋਣ ਦੇ, ਵਿਦਾ ਲੈਣ ਦੇ
ਕਿੰਨੇ ਢੰਗ ਹਨ
ਮੈਂ..... ਬਾਏ..... ਆਖਦਾ ਹਾਂ
ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਤੈਨੂੰ ਬੜਾ ਚੁਭਦਾ ਹੈ

ਤੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ : ਫੇਰ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹਾਂ
ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ, ਇੱਕ ਦਮ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਿਰਫ਼ ਬਾਏ ਕਹਿਣ ਨਾਲ
ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ
ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਆ ਰਹੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਗਲ ਘੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਬਾਅਦ
ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਣਕਿਹਾ
ਜੋ ਅਨੰਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਲਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਇਹ ਸਭ ਕਹਿ ਹੋਵੇ
ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਔਖਾ ਲੱਗਿਆ
ਇਹ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਨੇ
“ਸੀ ਯੂ ਲੇਟਰ”
ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੋਂ?
ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ
ਇੱਕ ਉਡੀਕ ਜੋ ਅਗਲੇ ਪਲ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਤਾ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਕੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਇੱਕ ਸਕੂਨ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਕਰ
ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਜੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਹੀ ਹੈ
ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੁਆਹ ਉਡਦੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰ
ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਸੋਚ ਲਵੀਂ
ਮੈਂ ਸੁਆਹ ਵਿੱਚ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਸੁਆਹ ਉਡਾਉਂਦਾ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਹੱਸਦਾ ਹਾਂ
 ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਰੋਂਦਾ ਹਾਂ
 ਰੋਜ਼ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
 ਰੋਜ਼ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ
 ਇਹ ਸਭ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ
 ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ
 ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ
 ਜਿਥੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ
 ਕਿ ਕੌਣ ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ
 ਇਥੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
 ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਸਕੂਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼
 ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਲਾਲਤ ਵੱਲ
 ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
 ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ
 ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਮੁਹੱਬਤ ਵੀ ਇੱਕ ਲੋੜ ਹੀ ਹੈ
 ਲੋੜ ਸ਼ਬਦ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
 ਮੈਨੂੰ ਇਸ 'ਚੋਂ ਸਵਾਰਥ ਦੀ ਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
 ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਸਵਾਰਥ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ
 ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
 ਇਸ 'ਚ ਮੁਹੱਬਤ ਕਿਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿੰਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ
 ਹੁਣ ਮੁਹੱਬਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ
 ਮੈਂ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗਾ
 ਕੋਈ ਥਾਂ ਬਣੇ, ਜਿਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹ ਹੋਵੇ
 ਜੋ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਾ ਬਣੇ
 ਜੋ ਜਲਾਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ
 ਇਸ ਲਈ ਤੇਰੇ ਕਹੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਖੁਰੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ
 ਤੂੰ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਸੀ
 “ਸੀ ਯੂ ਲੇਟਰ”

ਆਉਣ-ਜਾਣ

ਹੁਣ ਤਾਂ ਔਖਾ ਹੈ
 ਮੇਰਾ ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਆਉਣਾ
 ਹੁਣ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋਲ ਵੀ
 ਮੈਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ

ਲੱਭਣ-ਗਵਾਉਣ

ਮੈਂ, ਮੈਂ ਨਾ ਰਿਹਾ
 ਤੂੰ, ਤੂੰ ਨਾ ਰਹੀ
 ਤੇ ਕੀ ਕੁਝ
 ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਰਿਹਾ
 ਤੈਨੂੰ ਖੁਦਾ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ

ਅਸਲੀਅਤ

ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਆਦਮੀ ਹਾਂ
 ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਨਈਂ ਹੁੰਦੇ
 ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬ ਨਈਂ ਹੁੰਦੇ
 ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲੀ
 ਜਿਵੇਂ ਵੱਡੀ ਬੇਬੇ
 ਬਿਸਕੁਟ ਮੁੱਕਣ ਬਾਅਦ
 ਪੀਪੇ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਕਰਕੇ ਝਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਸਭ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ
 ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਆਉਣਾ

ਜੋ ਸੱਚ ਹੈ

ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਰਿਆ ਚਲਦੀ ਹੈ
ਮਾਸਿਕ-ਧਰਮ
ਟਪਕਦੇ ਲਹੂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਧਰਮ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਅਰਥ ਹਨ

ਸੂਰਜ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ
ਰੋਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਭ ਦੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਧਰਤੀ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਲਚ ਦੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ

ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮ
ਤੁਹਾਡੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਹੈ

ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਮਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਧਰਮ

ਜੇ ਫੇਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ
ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰਦੇ
ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਹਰ ਖਿਆਲ ਛੱਡ ਦੇਣਾ

ਸ਼ਬਦ-ਅਰਥ

ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ
ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਸਾਰੇ ਸਬੰਧ
ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ
ਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ
ਮਰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਬਸ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ
ਸਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ
ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਖਿਆਲ
ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਸਮਝਦਾਰੀ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਅਰਥ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲੈਣਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਚ ਗੁੰਮ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਚਰਿੱਤਰ

ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਰਜਦੀ ਹੈ
ਸੰਸਕਾਰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ
ਧਰਮ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਕੀ ਕੁਝ ਲੰਘ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਰੋਜ਼ ਤੇਰੇ ਤੱਕ

ਤੂੰ ਵੀ ਨਾ ਆਖ ਦੇਵੀਂ
ਮੈਂ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਸੁਭਾਗ

ਪਹਿਲੀ ਮੁਹੱਬਤ
ਸੰਖੀਏ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਜ਼ਹਿਰ

ਤੇ ਸੰਖੀਆ
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਚਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਖਾ ਪਚਾ ਕੇ
ਕੋਈ ਕੋਈ ਹੀ ਬਚਦਾ ਹੈ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਉਹ ਬੱਗੇ ਜਿਹੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕੁੜੀ
ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਬੱਚੀ
ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ
ਉਸ ਨੇ ਲੰਘਣਾ ਸੀ
ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਚ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ

ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ
ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਸੈਂਡਲ ਸਨ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ
ਬੱਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਫਸਾਏ ਹੋਏ

ਮਾਂ ਛਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੋਣੀਂ
ਕਿਧਰੇ ਲਹਿ ਨਾ ਜਾਵਣ
ਇਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ
ਐਵੇਂ ਕਿਤੇ ਗਵਾ ਹੀ ਆਵੇ
ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਾ ਹੀ ਆਵੇ

ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ
ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਓ : ਮੈਂ ਲੰਘਣਾ ਹੈ
ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗੀ

ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਆਏ
ਰਸਤਾ ਦੇਵੇ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਤੈਰਨ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕੰਬਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਪਾਸੇ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਤੁਹਾਡੇ ਹੌਸਲੇ ਵੱਡੇ ਨੇ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
 ਐਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ
 ਕੋਲੇ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
 ਮਾਂ ਸੱਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ
 ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਪੁੱਤ ਵਿਖਾਈਂ
 ਜਾਂ ਆਖਦੀ ਹੈ
 ਅੱਜ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾਈਂ
 ਆਪਣਾ ਬਹੁਤਾ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜੋ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
 ਅਕਸਰ ਇਕੱਲਾ ਬੈਠ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਠੀਕ ਹੋਵੇ
 ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਤਨ ਠੀਕ ਹੋਵੇ
 ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
 ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਹਿਬੂਬ ਵਰਗੀ ਅਪਣੱਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ
 ਤਾਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ
 ਕਦੇ ਵੀ ਕਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ
 ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
 ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ
 ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੱਗੇ
 ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ
 ਮਨੁੱਖ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ
 ਆਪਣੇ ਮਹਿਬੂਬ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
 ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਮ ਤੇ ਝਿਜਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰਦੇ
 ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੰਨ ਲੈਣਾ
 ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ
 ਔਰਤਾਂ ਕੋਲ, ਕੁੜੀਆਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
 ਜੇ ਕਦੇ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ
 ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ
 ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ
 ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਜਿਹਾ ਆਦਮੀ
 ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ
 ਰੋਜ਼ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਬਹੁਤਾ ਭਰਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਿਆਂ
 ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰਦਿਆਂ
 ਤੁਹਾਡੀ ਦੇਹ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੰਬੇ
 ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨਾ ਤੈਰਨ ਲੱਗੇ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਾ ਲੱਗੇ
 ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
 ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚੋਂ ਮਹਿਕ ਆਵੇ
 ਤੁਹਾਡੇ ਲਹੂ ਦੀ ਗਤੀ ਵਧੇ ਜਾਂ ਘਟੇ ਨਾ
 ਜਾਂ ਸੀਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਿੰਡਾ
 ਜਾਂ ਰੋਹ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਵੇ ਆਤਮਾ
 ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
 ਲੱਕੜਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਲਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
 ਸੁਹੱਪਣ ਦੇ ਅਰਥ
 ਬਿਨਾਂ ਅਪਣੱਤ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ
 ਸਿਰਫ਼ ਘੱਟਾ ਢੋਣਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਕਦੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ
 ਪਰਿਵਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ
 ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਿਰਫ਼ ਥਾਂ ਘੇਰਦੇ ਹਨ

ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ
 ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 ਸਾਰਾ ਸਨਮਾਨ ਝਾੜੂਆਂ ਦੇ ਥੱਲੇ

ਬਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਵੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਵੇਖ ਕੇ
ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਰੋਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ, ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮਰਦਾ ਹਾਂ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਵੇਖ ਕੇ
ਪਰ ਕਦੇ ਨਾ ਸੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਕਵੀ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਸੰਤ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਕਵੀ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਕਵੀ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਧਰਤੀਆਂ ਲੱਭ ਲੈਣਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਥੱਲੇ ਖੜ ਕੇ
ਆਪਣੇ ਅਸਮਾਨ ਸਿਰਜ ਲੈਣਾ ਹੈ
ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ
ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਭਰੇ ਹੋਏ ਨੇ
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਮਰੇ ਹੋਏ ਨੇ
ਮੁਹੱਬਤ ਮਰਜ਼ੀ ਦੱਸਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਛਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਕੋਈ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਜੀ ਲੈਣਾ
ਜਾਂ ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਸਿਰ ਵਿੱਚ
ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ
ਜਾਂ ਆਵਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਾਸੇ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੋਵੇ
ਉਦੋਂ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨਾ
ਫਿਰ ਟਿਕੇ ਮਨ ਦੇ ਨਾਲ
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਖੜ੍ਹਨਾ

ਜੋ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ, ਉਹ ਮੈਂ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ
ਪੁੱਠੀਆਂ-ਸਿੱਧੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖੇ
ਉਸ ਨੂੰ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਔਖਾ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ
ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਿਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਅਕਸਰ ਜੋ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸਭ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹਾਂ
ਉਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ
ਪਰ ਜੇ ਖਿਆਲ ਵੀ ਆਵੇ ਉਸ ਦਾ
ਆਪਣਾ ਆਪ ਲੁਕਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਜੋ ਵੀ ਲਿਖਾਂਗਾ
ਉਹ ਸੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ
ਸੱਚ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਆਦਮ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ

ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ
ਕੁਝ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਮੇਰਾ ਹੰਕਾਰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਝੂਠ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਜਾਂ ਬਕਵਾਸ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਪਰ ਸੱਚ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੈ
ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਫੇਰ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਧਾ ਹੈ
ਕੱਲ੍ਹ ਨਾਲੋਂ ਅੱਜ ਘੱਟ ਹਾਂ
ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਚ ਗਿਆ ਹਾਂ

ਅੱਗ ਵੀ ਕਦੀ ਮੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ?
ਮੈਂ ਅੱਗ ਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ
ਏਥੇ ਤੱਕ ਆਇਆ ਹਾਂ
ਜਿਹੜੀ ਅੰਦਰ ਬਲਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਇਹ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ਼ਕ ਨਾਲ
ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਜੋੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ
ਅਣਗਿਣਤ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹਨ
ਇਹ ਘੜੀ
ਉਹਨਾਂ ਘੜੀਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀ
ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਨੂੰ
ਕਹਿਣ ਲਈ ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ

ਮੈਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾ ਗਿਣਨਾ
ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਵਾਂਗਾ
ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ

ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ
ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੈਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਉਹ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਹਨ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੋਣੀ

ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ

ਮਰ ਗਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ
ਪਰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨੂੰ
ਮੈਂ ਬੜੀ ਔਖ ਨਾਲ ਜਰਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋੜੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋਵਣ
ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲਿਖਣਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ
ਕਈ ਸਾਧਨ ਹੋਵਣ
ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ
ਬਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਚਿਚਾਣਦਾ ਹਾਂ
ਜੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ
ਰੋਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰੋਟੀ ਜਿੰਨੀ ਖੁਰਾਕ 'ਤੇ
ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਰਖਤਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵੀ
ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਬਰ ਸਿਦਕ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ
ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਉਡੀਕ ਦੀ ਕੁਝੱਤਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਖੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤੇ
ਪੂਰੇ ਤੇਈ ਸਾਲ ਜੁਬਾਨ ਬੰਦ ਰੱਖੀ ਹੈ
ਮੇਰੀ ਬੁੱਧੀ ਬੜੀ ਭੁੱਖੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਦਸ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ
ਦਸ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇ
ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਬਸ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਥੋੜੇ ਵਰਗਾ ਹਾਂ

ਸ਼ਕਾਇਤ

ਕਈ ਵਾਰ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਆਪਣੀ ਹੀ ਰੂਹ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ
ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਗੈਰਾਂ ਵਾਂਗ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਅਜਨਬੀਆਂ ਵਾਂਗ
ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ
ਅਪਣੇ ਵਰਗਾ ਕੁਝ
ਮੁਹੱਬਤ ਬਣ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮੰਨਤਾ

ਤੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲ ਦੇਵੀਂ
ਮੈਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲੈਣਾ
ਹੋਰ ਮੁਹੱਬਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਆਵਾ-ਗਵਣ

ਮੈਂ ਏਧਰ ਨਹੀਂ ਆਵਾਂਗਾ
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਹਾ
ਮੇਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਸ਼ਾਇਦ

ਜਿਸ ਨੇ ਓਮਰਾਂ ਤੱਕ
ਇੱਕ ਉਡੀਕ ਤਪੱਸਿਆ ਵਾਂਗ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਲਾਇਕ ਜਿਹਾ ਆਦਮੀ ਹਾਂ
ਰੋਜ਼ ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਸਮੇਤ

ਰੁੱਤ-ਕਰੁੱਤ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੌਸਮ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ
ਹੁਣ ਦਿਨੋਂ ਨਾ ਸੋਇਆ ਕਰ

ਰੁੱਤਾਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ
ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮੌਸਮ ਹੈ
ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਦਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਓਥੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ
ਬਰਸਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਖੜਕੇ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ

ਤੁਭਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਲੋਕ
ਕੋਈ ਵੀ ਖੜਾਕ ਸੁਣਦਿਆਂ
ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਦੇ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਉਂਗਲਾਂ

ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂ ਹਾਂ
ਤੇਰੀ ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹਾਂ

ਲੁਕਵੀਂ-ਗੱਲ

ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਸਭ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ
ਮੁਹੱਬਤ ਹਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਪਰ ਚਾਹੀਦੀ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈ

ਸਹੂਲਤ

ਇਕੱਲੇ ਬੈਠ ਸਕਣਾ
ਕਿੱਡੀ ਨਿਆਮਤ ਹੈ
ਇਕੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਣਾ
ਕਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਹਨਾ ?

ਕਬੂਲਨਾਮਾ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਆ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰੀਏ
ਪਰ, ਗੱਲਾਂ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ
ਤੇ ਬਾਤਾਂ
ਬਾਤਾਂ ਹੁਣ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀਆਂ
ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੁਣ

ਖਾਲੀ-ਹੱਥ

ਕਿੰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈਣਾ
ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਸੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ
ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ
ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਤੇਰੀ ਹੈ

ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਜਾਵਾਂਗਾ ਕਦੇ
ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਹੋਈ

ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ
ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਤੈਨੂੰ ਵੀ

ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਹਾਂ

ਪਰ ਅਫਸੋਸ
ਇਹ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ

ਅਜਨਬੀ

ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ
ਤੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ
ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਆਪਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ
ਓਪਰੇ ਜਿਹੇ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ

ਕਮਲੀ, ਕਾਰਾਂ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਤੇ ਕੁੱਤੇ

ਉਹ ਕਮਲੀ ਹੈ
ਕਾਫ਼ੀ ਸੋਹਣੀ ਵੀ ਹੈ
ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਕੋਈ ਆਮ ਔਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਲੋਕ ਕਮਲੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ
ਉਹ ਸਿੱਧਰੀ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਲੋਕ ਬੁਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ
ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਮੁਰਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਇਸ ਕਮਲੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਮੈਂ
ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ
ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰਡਨ ਕੋਲ
ਘੁੰਮਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇੱਧਰ-ਓਧਰ
ਸੋਹਣਾ ਕੱਦ-ਕਾਠ ਹੈ
ਬਣਦਾ ਠਣਦਾ ਸਰੀਰ ਹੈ
ਕੋਈ ਵੀ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ
ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ
ਇਸ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਦੇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਹੈ
ਬਸ ਰੰਗ ਪੱਕਾ ਹੈ

ਕਦੇ ਪੈਂਟ ਸ਼ਰਟ ਪਾ ਕੇ ਵੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ
ਕਦੇ ਸੂਟ ਸਲਵਾਰ
ਚੁੰਨੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਜੇ ਕੋਈ ਦੇ ਜਾਵੇ
ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੰਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

ਵਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਿੱਲਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਸਹਾਰਾ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜਾ ਕੱਪੜਾ ਪਾ ਜਾਣ
ਬਸ ਠੀਕ ਹੈ
ਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕੁਝ ਦੇ ਜਾਵੇ
ਖਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ
ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਸਾਧ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਸੁਲਫਾ ਪੀਣੇ
ਉਹ ਸਾਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਸ ਦਿਸਦੇ ਹਨ
ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸੌਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ
ਸਾਧ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੌਂਦੇ ਹੋਣਗੇ

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਗਰਭਵਤੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ
ਉਸ ਦਾ ਬੱਚਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੌਣ ਕਦੋਂ
ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਮਾਂ ਹੋਣ 'ਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ
ਉਸ ਕੋਲ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਣਾ
ਪਰ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ
ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਇਸ ਦੁੱਖ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ
ਮਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਬਾਰੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ

ਪਰ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ

ਉਹ ਕਮਲੀ ਹੈ

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੀਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ
ਉਹ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ
ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲਾ ਸਕਦੀ
ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰਕੇ
ਕਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣਾ ਹੈ

ਕਿਵੇਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਚਕਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਹੈ
ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧੰਦਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ
ਕਿਵੇਂ ਟਾਈਆਂ ਤੇ ਸੈਂਟ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਹੈ

ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ
ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਅਖਬਾਰ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਪੁੰਝ ਲੈਂਦੀ ਹੈ
ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਉਸ ਲਈ ਫਜ਼ੂਲ ਹਨ
ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਫਜ਼ੂਲ ਹੈ

ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਸਿਆਣੀ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ
ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ

ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ
ਬਹੁਤੇ ਵਾਰ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
ਬਸ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਹਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਵੀ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਉਸ ਦੀ ਰੋਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈਂ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ
ਉਹ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਬੁਰਕੀ ਪਾਈ
ਸਬਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਿੱਬੜੇ ਹੱਥ ਢਿੱਡ ਨਾਲ ਪੁੰਝਦੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਤੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ
ਖਾਣਾ ਖੋਹਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀ ਹੋਵੇਗੀ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਕੁੱਤੇ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣ
ਕਿ ਭੋਕਣਾ ਤੇ ਖੋਹਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਧਰਮ ਹੈ
ਪਰ ਕਈ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਵੀ
ਇੱਥੇ ਇਹੋ ਧਰਮ ਹੈ
ਇਹ ਬੰਦੇ ਨਾ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਹਨ
ਨਾ ਕੁੱਤੇ ਹਨ
ਇਹ ਕੁੱਤੇ ਬੰਦੇ ਹਨ

ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਮੈਂ-ਮੈਂ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਕੁਦਰਤ ਲਈ ਕੁੱਤੇ ਤੇ ਬੰਦੇ 'ਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ
ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ
ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਆਦਮੀ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਬਸ ਸੜਕ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਖੂਨ ਵਗਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਇਹ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਔਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
'ਤੇ ਕੰਮ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਕਮਲੀ ਲਈ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ
ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਾਰਨ ਵੱਜਦੇ ਹਨ
ਪਾਂ -ਪਾਂ, ਪੀਂ -ਪੀਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ
ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ

ਕਮਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਂ ਨਹੀਂ
ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਮਲੀ ਕਹਿਣਾ

ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੋਣੀ
ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ
ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਵਗ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਦੋ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਚੀ ਫੁੱਟਪਾਥ 'ਤੇ
ਉਹ ਲੱਤ ਤੇ ਲੱਤ ਰੱਖ ਕੇ ਬੇਫਿਕਰ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਇੱਥੇ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਕਿੰਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹਨ
ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਫਾਈਬਰ ਦੇ ਬਣੇ
ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਕੁੱਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ
ਅਰਬਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਮਨੁੱਖ ਇਕੱਲਾ ਹੈ
ਕਿੰਨਾਂ ਝੱਲਾ ਹੈ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਵਿਚਾਰ ਆਵੇ
ਕਮਲੀ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਘਰ ਹੋਵੇ
ਜਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਵਾਂ
ਫਿਰ ਲੋਕ ਕਹਿਣਗੇ
ਇਹ ਬੰਦਾ ਕਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਆਣਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਸਿਆਣੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ
ਮੈਨੂੰ ਕਮਲੇ ਹੋਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ
ਜੋ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਕਮਲੇ ਬਣ ਬੈਠੇ ਹਨ
ਕਈ ਕਮੀਣੇ ਵੀ ਬਣ ਬੈਠੇ ਹਨ

ਕੀ ਕੁਝ ਦਰੜ ਕੇ
ਮਨੁੱਖ ਸਿਆਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨਾਂ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਹੈ
ਸਿਆਣੇ ਅਸਲ 'ਚ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ
ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਮੂਰਖਾਂ ਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੂਰਖਾਂ ਨੇ
ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਘੜ ਲਏ ਹਨ
ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਲੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਸਿਆਣਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਬੁੱਧੀ ਜੀਵੀ ਵੀ ਹਨ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੱਲ ਬੁਰੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਸੱਚ ਹੈ
ਇਹ ਬੁੱਧੀ ਜੀਵੀ ਕਮਲੀ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਹਨ
ਇਹ ਬੌਧਿਕ ਪਾਗਲ ਹਨ
ਪਾਗਲ ਹੋਣਾ ਕਮਲੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ

ਕਮਲੀਏ ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੀਂ
ਕਿਉਂਕਿ ਤੈਨੂੰ ਸਭ ਕਮਲੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ
ਜੋ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਤੂੰ
ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਤੇਰਾ ਖਾਣਾ ਤੱਕ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਨੇ
ਇਹ ਤਾਂ ਫੇਰ ਬੰਦੇ ਨੇ
ਉੱਤਮ ਜਾਤ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ
ਇਹੀ ਸੋਚ ਕੇ ਕਰ ਦੇਵੀਂ
ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਣੇ ਹਨ
ਇਹ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਕਮਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਲਾਲਸਾ

ਏਨਾ ਹੌਸਲਾ ਕੀ ਘੱਟ ਹੈ
ਲੱਖ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ
ਅਸੀਂ ਹੱਸਦੇ ਹਾਂ
ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ

ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਕਈ ਵਾਰ
ਏਨੇ ਛੋਟੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਬਸ ਸਾਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਹੀ
ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਇੱਛਾ

ਤੁਸੀਂ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਚੀਜ਼
ਇਹ ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਧਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਸ
ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਗੱਲ ਧਰਮ ਦੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਰੱਬ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਡਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਤੁਹਾਡੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ
ਕੁਝ ਅਪਣੱਤ ਮੈਂ ਭਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਸ
ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਬਦਲਾਅ

ਕਵਿਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦ
ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਬਿਲਕੁਲ ਬੇ-ਲਿਹਾਜ਼, ਰੁੱਖੇ, ਬਦਬਖ਼ਤ

ਕਵਿਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ
ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੀਏ
ਉਮਰਾਂ ਤੱਕ

ਅਚੰਭਾ

ਕੁਝ ਲੋਕ
ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
ਸੱਚ ਹਨ ਕਿ ਝੂਠ ਹਨ

ਪੁਸ਼ਤ ਦਰ ਪੁਸ਼ਤ

ਮੈਂ ਮੁਹੱਬਤ ਹਾਂ
ਹਰ ਦੇਹ ਤੇ ਉਤਰਦੀ ਰਹਾਂਗੀ
ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਜੰਮਦੇ ਰਹਿਣੇ
ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਗਲ ਘੁੱਟਦੇ ਰਹਿਣਾ
ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ
ਕਦੇ ਬਾਹਰ

ਅਕਲ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ
ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚੀ
ਹਰ ਗੱਲ ਸਿਆਣਪ ਲਗਦੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਜਾਣਿਆ ਹੈ

ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਨਿਰਉਂਤਰ ਹੋ ਗਈਆਂ
ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ
“ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ
ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ”

ਤੇ ਮੈਂ ਜਾਣਿਆ
ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਅਪਣੱਤ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨ-ਧਿਆਨ
ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਤੋਂ
ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਇਸੇ ਦੇ ਹੀ ਕਾਰਨ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਮਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ

ਝਿਜਕ

ਪਤਾ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ
ਇਹ ਅਗਲੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਪਰ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ
ਫਿਰ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਨੇ ਏਨੀ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਕਿਹਾ
“ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਮੇਰਾ ਬਣ ਕੇ ਆਵੀਂ ”
ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ

ਮੇਰੀ ਗੀਸ ਨਾ ਕਰਨਾ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ
ਪੱਥਰ ਮਾਰਦਾ ਹਾਂ
ਬਣਦੀਆਂ, ਮਿਟਦੀਆਂ
ਤਰੰਗਾਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਭਰਮ

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਵੀ
ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ
ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸਾਡਾ ਸੱਚ

ਅਕਲਾਂ ਬਾਝੋਂ
ਖੂਹ ਖਾਲੀ
ਬਾਝ ਮੁਹੱਬਤ
ਰੂਹ ਖਾਲੀ
ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ
ਮੈਂ ਖਾਲੀ
ਮੇਰੇ ਬਾਝੋਂ
ਤੂੰ ਖਾਲੀ

ਸੰਖ-ਨਾਦ

ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ
ਮੈਂ ਕਿੰਨਾਂ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਲ ਵਾਂਗ
ਜਿਥੋਂ ਉਤਾਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਟੱਲੀਆਂ

ਜਾਂ ਬਨੇਰਿਆਂ ਤੇ ਪਏ ਦੀਵੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਂ ਚੁੱਕ ਲੈ ਜਾਣ ਬੱਤੀਆਂ

ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾਈਆ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨਾ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ

ਸੌਖਾ ਕੰਮ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਿਸ
ਆਸਤਿਕਤਾ ਦੀ
ਨਾਸਤਿਕਤਾ ਦੀ
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਤੈਨੂੰ ਰੱਬ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ

ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ
ਬੜੀ ਸੌਖ ਹੈ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਧੁੱਪ ਵਰਗਾ ਆਦਮੀ ਹਾਂ
ਹਵਾ ਵਰਗਾ
ਬਹੁਤਾ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਬਸ ਬੰਦ ਕਰ ਲਵੀਂ
ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ
ਮੈਂ ਓਥੇ ਨਹੀਂ ਆਵਾਂਗਾ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਓਥੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਂਗਾ

ਭਾਲ-ਟੋਲ

ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਚੋਂ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਦਿਆਂ
ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਜਾ ਫੜਿਆ
ਤੇ ਆਪ ਗੁੰਮ ਗਿਆ

ਅਗਿਆਨ

ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
ਉਹ ਕਦੋਂ ਜੰਮ ਪਿਆ
ਕਦੋਂ ਰੋਣਾ, ਹੱਸਣਾ, ਬੋਲਣਾ, ਤੁਰਨਾ ਸਿੱਖ ਗਿਆ
ਕਦੋਂ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ
ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਵਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
ਉਹ ਕਦੋਂ ਮਰ ਗਿਆ
ਵੈਸੇ ਮਨੁੱਖ ਤੁਹਾਨੂੰ ਥਾਂ, ਥਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਮਿਲੇਗਾ
“ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੈ”

ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤੀ

ਬਹੁਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਜਿਸਮ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ
ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾ ਹੈ
ਮਨ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ

ਦੁਚਿੱਤੀ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਾਂਗਾ
ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਮੈਨੂੰ
ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ

ਜੇ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗਾ

ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ

ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ
ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ
ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਕਈ ਘਰ
ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਬਸ
ਤੇਰੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੋਣਾ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ
ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡਾ ਮੇਲ ਬਣ ਸਕੇ ਕੋਈ

ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਿਆਂ
ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬੱਧੀ ਧਿਆਨ, ਆਤਮ-ਮੰਥਨ
ਵੇਖ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ
ਦੇਹ ਤੇ ਮਾਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ
ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਰਥ ਗੁੰਮ ਹਨ

ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਕਿਉਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ
ਕਿ ਮੇਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ
ਕੁਝ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇ

ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਕੰਮ

ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ, ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ
ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼
ਯਕੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਦੁਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹਸਰ

ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਸਕੂਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਉਂਝ ਤਾਂ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਮੱਚਦੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ
ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਸੜਦਾ-ਬਲਦਾ, ਸੁਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸੁਪਨੇ, ਰੀਝਾਂ, ਚਾਅ
ਅੰਗਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਧਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਇੱਕ ਉਤਸਵ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਹੈ
ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਢੋਲ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਵੱਜਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸ਼ੋਰ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
ਕਦੋਂ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਗੀਤ

ਆਦਿ-ਅੰਤ

ਅੱਖਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੈਂ ਮੇਰਾ ਸੀ

ਸ਼ਬਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਸੀ

ਬੈਂਡਰੂਮ

ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਇੱਕੋ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ
ਕਦੇ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ
ਇਕੱਠੇ, ਪਰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸੌਂਦੇ ਹਨ

ਇਹ ਸੌਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ
ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਜਾਗ ਰਹੇ ਹਨ
ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਬੱਚੇ ਦਾ ਹੱਥ ਹਿਲਦਾ ਹੈ
ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਤੁਝਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਬੱਚਾ ਉੱਠ ਨਾ ਜਾਵੇ
ਪਤਨੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪਲੋਸਦੀ ਹੈ
ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਾਗ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ

ਮਰਿਯਾਦਾ ਟੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ
ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਮਰਿਯਾਦਾਵਾਂ
ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਸੰਸਕਾਰ
ਇੱਕ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ
ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਚੀਜ਼ ਹਨ

ਇਹ ਸੌਣ ਦਾ ਕਮਰਾ ਹੈ
ਇੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਇੱਥੋਂ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਤੁਰਦੀ ਹੈ
ਇੱਥੋਂ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਇਹ ਤਲਾਕ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਲਈ
ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਥਾਂ ਹੈ

ਇਹ ਬਨਾਵਟੀ ਮੁਹੱਬਤ ਲਈ
ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ

ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਅਲੱਗ ਅਰਥ ਹਨ
ਇੱਕ ਬੱਚੀ ਹੈ
ਫਿਰ ਕੰਜਕ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਜੇ ਸੂਹਾ ਚੂੜਾ ਪਾ ਕੇ ਦੇਹਲੀ ਟੱਪ ਜਾਵੇ
ਧੀ, ਨੂੰਹ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਜੇ ਨੂੰਹ ਬੈਡਰੂਮ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ
ਪਤਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਦਾ ਧਰਮ ਤੁਰਦਾ ਹੈ
ਔਰਤ ਮਾਂ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਫਿਰ ਮਿੱਟੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੀ ਹੈ

ਫਿਰ ਛਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੁੱਧ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਜੋ ਮਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਚੋਂ ਉੱਤਰਦਾ ਹੈ
ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਗੀਤ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ
ਜੋ ਇਸ ਕਮਰੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਨਜਾਇਜ਼ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਇੱਧਰ-ਓਧਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਫਿਰ ਲੱਭ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਲੋੜ ਦੀ ਮਤਲਬਪ੍ਰਸਤੀ
ਇੱਥੇ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਸਵਾਰਥ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ
ਇੱਥੇ ਔਰਤਾਂ
ਕਈ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਆਦਮੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ
ਅੱਧੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਇਹ ਬੈਂਡਰੂਮ ਹੈ
ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਇੱਥੇ ਬਕਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
“ਅਸ਼ਲੀਲ”
ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਥੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ
ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਢਕੇ ਹੋਣ, ਨੰਗੇ ਹੋਣ ਨਾਲ
ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਆਦਮੀ ਬੜੀ ਸਵਾਰਥੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ
ਬਸ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਬਸ
ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ
ਅਕਸਰ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਸਿਰਫ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਇਹੀ ਨਾ ਸਮਝੀ ਹੈ
ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਭਰਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਫਿਰ ਤਾਂ ਐਵੇਂ
ਊਟ-ਪਟਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਵਰਣਮਾਲਾ

ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦ
ਤੇ ਮੈਂ ਬਿਖਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਮਰ ਸਾਰੀ
ਕੰਨੇ, ਟਿੱਪੀਆਂ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਬਣ ਕੇ

ਉਮਰਾਂ ਤੱਕ

ਇੱਕ ਤਰਫ਼ਾ ਮੁਹੱਬਤ

ਜਿਵੇਂ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ਕੋਈ
ਬੜੀਆਂ ਗੀੜਾਂ ਨਾਲ
ਉਮਰਾਂ ਤੱਕ ਜਾਗ ਕੇ

ਤੇ ਪਤਾ ਗੁੰਮ ਜਾਵੇ

ਸਾਥ

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ
ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਸ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਨੂੰ ਲੱਭਣ

ਸਥਿਤੀਆਂ

ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਵਾਰ
ਬਰੂਦ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਸਿਰ 'ਤੇ ਫਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਆਦਮੀ ਕਈ ਵਾਰ
ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਗੱਲਬਾਤ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਓਥੇ ਵਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ
ਜਿੱਥੋਂ ਧੁਰੋਂ ਤੇਰੇ ਮਸਤਕ ਵੱਲ ਨੂੰ
ਅੱਖਰ ਤੁਰ ਕੇ ਆਉਂਦੇ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਾਉਂਦੇ
ਕਵਿਤਾ ਹੋ ਰੂਪ ਵਟਾਉਂਦੇ
ਬਸ, ਏਹੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ

ਹਮਸ਼ਕਲ

ਇੱਕ ਚਾਂਡਲੀ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ
ਤੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਦੇ
“ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰਨਾ”

ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ
ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਖਦਾ ਹਾਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਵੇਦਨਾ ਸੰਵੇਦਨਾ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੇ ਜ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤਾਂ
ਆ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਈਏ
ਆ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲੀਏ
ਚੁੰਮੀਏ 'ਤੇ ਮਰ ਜਾਈਏ

ਵੱਸੋਂ-ਬਾਹਰ

ਕੋਈ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ
ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕੋਈ ਬਿਨਾ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦੇ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਇਹੀ ਤਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ

ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਸੱਚ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ ਨੰਗੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਆਦਮ ਤੱਕ
ਸੱਚ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ

ਫਿਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਨ ਪਹਿਨਦੇ ਨੇ
ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਤੱਕ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਕੋਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਵੀਂ
ਕਵਿਤਾ ਕੋਲ ਵੀ
ਕਵਿਤਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤੱਕ ਜਾਵੇ
ਇਸ ਦਾ ਸਿਰ ਢਕ ਕੇ ਤੋਰੀਂ
ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਵਿਦਾ ਕਰੀਂ

ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ?
ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਮੇਲ-ਜੋਲ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਆਪਾਂ ਮਿਲੀਏ.....?

ਮੈਂ ਕਿਹਾ
ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਮਿਲੇ ਹੀ ਹੋਏ ਹਾਂ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਜਾ.....ਵੇ.....।।।

ਪਰਖ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨਾ
ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸੋਣਾ ਹੈ
ਤੇ ਇਹ ਸੋਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਬੇਸ਼ਰਤ

ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਵੀ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ
ਹਾਦਸਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਫਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ

ਮਾਪਦੰਡ

ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕੋਈ ਛੋਟਾ
ਕੋਈ ਵੱਡਾ
ਪਰ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ
ਮੇਰੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਪਰਦਾ ਦਾਰੀ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ
ਅੱਖਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ
ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ
ਇਸ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਹੋਣੀ-ਆਂ ਕੋਈ
ਇਸ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਣੀ-ਆਂ ਕੋਈ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ
ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਨ ਲਗਦਾ ਹਾਂ

ਕਾਵਿ-ਕਥਾ

ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਕਵੀਆਂ ਦੀ, ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ
ਉਹ ਕਿਸੇ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਸਾਊ ਕੁੜੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ
ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ

ਕਵਿਤਾ ਉਡੀਕਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਕੋਈ ਫਕੀਰ ਆਵੇ
ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰੇ
ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲੱਗਣ

ਹਰ ਵਾਰ

ਜੰਮਣ-ਸਾਰ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ
ਦੁਨੀਆਂ ਭਰਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ
ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ
ਆਚਾਰ-ਵਿਹਾਰ
ਹੱਦਾਂ-ਸਰਹੱਦਾਂ
ਹਿਸਾਬ -ਕਿਤਾਬ

ਤੇ ਮੈਂ ਹਾਂ
ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੀ
ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਅਕਸ ਹੈ
ਜਿਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਕਲੀਅਰ ਕਨਵਰਸੇਸ਼ਨ

ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾਂ

ਬਿਨਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ
ਮਨੁੱਖ ਸਿਰਫ਼ ਮਸ਼ੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਬਿਨਾਂ ਅਪਣੱਤ ਦੇ
ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਮੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਤੂੰ
ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈਂ
ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਦਮੀ

ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਹੈ
ਤੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਬਾਸਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਘਸੜਦਿਆਂ
ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅੱਗ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਊਈਂ-ਮੁੱਚੀ..

ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਤੁਭਕ ਨਾ ਜਾਵੇ
ਤੇਰੀ ਕੰਨਿਆ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਮ
ਟੁੱਟ ਨਾ ਜਾਵੇ
ਤੇਰਾ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ
ਸਲਾਮਤ ਰਹੇ
ਮੇਰੇ ਅਦਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ
ਤਪੱਸਿਆ ਵਾਂਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮੁਹੱਬਤ
ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ
ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਹਵਨ ਚਲਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਅਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਕਥਾ ਵਿੱਚ

ਸਭ ਭਸਮ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਊਈਂ -ਮੁੱਚੀ ਸ਼ਬਦ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਐਵੇਂ ਕੌਣ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ

ਤਰੱਕੀ

ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ
ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਦੇ ਸਮਝ ਦੀ ਚੀਜ਼

ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਦਾ
ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਿਆ

ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੀ
ਆਦਮੀ ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ
ਕਿੰਨਾਂ ਬੇਬਸ ਹੈ

ਤੜਕਸਾਰ

ਸਵੇਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ
ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਵਗਦੀ ਹੈ
ਦੂਰੋਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੀ ਭੂਕ ਸੁਣਦੀ ਹੈ
ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਅਵਾਜ਼
ਯਾਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ.....

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਗਦਾ ਹਾਂ

ਮਾਂ ਆਖਦੀ ਹੈ
“ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਲਈਦਾ ”

ਤੇ ਮੈਂ ਇਹੀ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ.....

ਜਨਮ ਕਥਾ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ

ਆਖ ਖਾਂ ਵੇ
ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਅੜਿਆ
ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਤੋਂ ਜੰਮੀਏਂ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਹੋ ਰਹੀਏ
ਤੂੰ ਲਫਜ਼ ਬਣੇਂ, ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ
ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜੂਨੇ ਪਈਏ

ਸਮਰਪਣ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ
ਪਤਾ ਕਿਉਂ ?
ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਰੱਬ ਨੂੰ
ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ

ਤੇ ਸੱਚੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹੱਸਿਆ ਨਹੀਂ

ਬਸ ਇੱਕੋ ਗੱਲ

ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਸਲ ਸੁਹੱਪਣ ਦੀ
ਗੱਲ ਤੁਰੇਗੀ
ਛੋਹੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਸੱਚੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੀ ਕਥਾ
ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝ ਆਵੇਗਾ
ਅਪਣੇ ਦਾ ਰਾਗ
ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ ਲਈ
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੂਬਸੂਰਤ ਆਦਮੀ
ਮੈਂ ਹੋਵਾਂਗਾ

ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ
ਤੈਨੂੰ ਸਾਬਤ ਬਾਬਤ ਰੱਖਦਿਆਂ
ਸੱਚੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਟੁੱਟਿਆ ਹੈ

ਟੁਕੜੇ, ਟੁਕੜੇ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਿਖਰਿਆ ਹੈ
ਤਿਣਕਾ, ਤਿਣਕਾ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਖਿਲਰਿਆ ਹੈ
ਤੀਲਾ, ਤੀਲਾ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਹੈ
ਰੱਤੀ, ਰੱਤੀ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵੇਖਿਆ ਹੈ
ਇਹ ਸਭ ਵੇਖਦਿਆਂ
ਮੈਂ ਵੇਖਣਯੋਗ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ
ਤੇ ਹੁਣ ਬਸ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਏਧਰ ਨਾ ਆਉਣਾ
ਏਧਰ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ

ਫੇਰ ਬਦਲ

ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ
ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ
ਚੰਗੀ ਹਵਾ, ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ

ਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਬਦਲ ਗਈ
ਜਦੋਂ ਤੋਂ
ਆਪਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ

ਬਣਦਿਆਂ - ਮਿਟਦਿਆਂ

ਤੇਰੇ ਲਈ ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਹੈ
ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨਾ
ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿੰਨਾਂ ਔਖਾ ਹੈ
ਅੱਖਰ, ਅੱਖਰ ਹੋ ਕੇ ਬਿਖਰਨਾ
ਸ਼ਬਦ, ਸ਼ਬਦ ਹੋ ਕੇ ਜੁੜਨਾ
ਤੇ ਬਸ
ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਕੇ ਸਿਮਟ ਜਾਣਾ

ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੂਰ

ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੂਰ ਵੇ ਲੋਕਾ
ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੂਰ

ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਦੇ
ਬਹੁਤਿਆਂ ਚੜ੍ਹੇ ਸਰੂਰ ਵੇ ਲੋਕਾ
ਪਰ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੂਰ

ਨਸ਼ਾ ਇਹ ਅਵੱਲਾ ਹੈ
ਕਰਦਾ ਝੱਲਾ-ਵੱਲਾ ਹੈ
ਸ਼ਰਾਬੋਂ ਵੱਧ ਸਰੂਰ ਵੇ ਲੋਕਾ
ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੂਰ

ਪਹਿਲ

ਤੇਰੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਘੁਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ
ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ
ਬਦਰੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਮਿੱਟੀ ਫਰੋਲਦੇ ਯੋਗੀ

ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ
ਤੇਰੇ ਲਈ ਛੱਡ ਆਇਆ ਸੀ
ਹੁਣ ਫਿਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ
ਕੁਝ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਲੱਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ

ਬੋਲ-ਕੁਬੋਲ

ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੈ
ਕਹਿਣ ਨੂੰ
ਸੁਣਨ ਦੇ ਲਈ

ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂ ਹਾਂ
ਕਿ ਚੁੱਪ ਬੈਠਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੀ ਰੀਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੇਰਾ ਮਨ ਮੈਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ
“ਵਾਪਸ ਚਲੋ ਜਾਓ”
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
ਮੇਰਾ ਮਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਹੈ
ਜਾਂ ਤੇਰੇ ਵੱਲ

ਛੋਟਾ ਸਫ਼ਰ, ਵੱਡੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗਲੀ
ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਤੱਕ ਜਾ ਕੇ
ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੱਕ

ਕੁਝ ਸਫ਼ਰ ਬਸ
ਬਸ ਏਨੇ ਕੁ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਪਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਦੇ

ਆਪਣੀ ਛਾਂ ਹੇਠ

ਮੈਂ, ਮੈਂ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ
ਤੂੰ, ਤੂੰ ਬਣੀਂ ਰਹੀ
ਅਸੀਂ ਮਿਲੇ ਹੀ ਕਦੋਂ ਹਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ
ਆਪਣਾ ਆਪ ਉਤਾਰ ਕੇ

ਭੁੱਲਦੀ ਹੋਈ ਕਵਿਤਾ

ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ
ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਿਆਂ
ਸਭ ਪੂਜਾ ਵਰਗਾ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਤੁਰਨ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮੌਨ

ਜੇ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਤਾਂ...

ਚੱਲ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਚੱਲ
ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੇ ਉਮਰ ਦਾ ਹਨੇਰਾ
ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੁੰਮ ਜਾਵੇਗਾ ਮੇਰਾ ਦਾ ਹਰ ਪਰਛਾਵਾਂ
ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ
ਉਥੇ ਤੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲੀ ਹੋਵੇਂਗੀ

ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਵੇਗੀ
ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ
ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਧਰਤੀ
ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸਾਂ
ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹਾਂ
ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਏਧਰ ਨਹੀਂ ਆਵਾਂਗਾ
ਤੇਰਾ ਜੀ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੁੜ ਆਵੀਂ

ਵਾਸ਼ਬੇਸਨ

ਇਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੈਸੇ ਚੇਤਨਾ ਹੈ
ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ
ਗੰਮੂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ

ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਸੀ
ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ
ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਛੱਡ ਆਈ
ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ

ਅਜੀਬ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਜੀਬ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਅਪਣਾ ਲਿਆ
ਸਹੁਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਜ ਹੈ
ਵੀਣੀ 'ਤੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ
ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ
ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ
ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਘਰ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਇਸ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਟਿੰਗ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ
ਅੱਜ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ
ਇੱਕ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ
ਕੰਧ ਤੇ ਕੁਝ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ

ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲੁੱਚੀ ਗਾਲ ਕੱਢੀ
'ਤੇ ਕੰਧ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ

ਗੰਮੂ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਕਈ ਗੱਲਾਂ
ਦਿਨ ਰਾਤ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਆਖਦਾ ਸੀ
ਕੰਨਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਜੂਠੇ ਭਾਂਡੇ ਨਹੀਂ ਚੁਕਵਾਉਣੇ
ਹੁਣ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਜੂਠ ਧੋਂਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ
ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਨਿਆ
ਖੜਕੰਨਿਆ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਬਿਸਤਰਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ
ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ
ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ
ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਤੋਂ ਬੜੀ ਚਿੜ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ
ਉਸ ਦੇ ਤਾਰ ਤੇ ਪਏ ਅੰਤਰ ਵਸਤਰਾਂ ਨੂੰ
ਟੇਢੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਤੱਕਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ
ਲੁਕਾ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ

ਉਸ ਨੂੰ ਔਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਜਿਉਣਾ
ਤਸਕਰਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਨਾ

ਤੇ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਲਾਬੀ ਵਿਚਲਾ ਵਾਸ਼ਬੇਸਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ
ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਉਸ ਵਿੱਚ
ਪਾਨ ਖੁੱਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਕੰਮ ਉਸ ਲਈ ਜਲਾਲਤ ਭਰਿਆ ਹੈ
ਪਰ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ

ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ
ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਉਸ ਦੀ ਵੀਣੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੁਦਰਤ ਉਸ ਦੀ ਵੈਰਨ ਹੈ
ਉਸ ਦੀ ਵੀਣੀ 'ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਨਾਮ ਲਿਖੇ ਗਏ
ਉਸ ਦੀ ਵੀਣੀ ਉਸ ਨੂੰ
ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਵਰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼
ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਿਆਹ
ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ
ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ
ਕਿ ਔਰਤ ਇਕੱਲੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ

ਹੁਣ ਉਹ ਬਾਪ ਦੇ ਘਰ ਹੈ
ਉਸ ਦਾ ਬਾਪ ਖੁਸ਼ ਹੈ

ਉਸ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਟਾਈਮ ਬਾਅਦ ਉਹ ਚਿਣਗ ਵੇਖੀ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਪੇਟਿੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਪ ਤੇ ਦਬਾ ਪਾਇਆ
ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਭਰਜਾਈ ਵੀ
ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਵੇ
ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਦਿਨ ਘਰ ਫੇਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹਨ
ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਪੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਪ ਵੀ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਧੀ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹੇ
ਪਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਨੂੰਹ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਟਾਈਮ ਸੁਣਦੀ ਰਹੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਗਲ ਘੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਸਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹਨ
ਉਸ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ

ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸ਼ਬਦ ਬੜੀ ਔਖ ਨਾਲ ਕਹੇ

“ਮੈਂ ਵਾਸ਼ਬੇਸਨ ਨਹੀਂ ਹਾਂ”

ਸਮਝ-ਬੂਝ

ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਬਸ
ਏਨਾ ਕੁ ਇਲਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ
ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਸਿੱਖ ਜਾਣਾ

ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ
ਸੌਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਮਝ ਜਾਣਾ

ਕੀਮਤ

ਤੇਰੀ ਦੇਹਲੀ ਤੇ ਧਰ ਆਏ ਹਾਂ
ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ
ਕੌਣ ਕਮਬਖ਼ਤ ਆਖਦਾ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ ਸਸਤੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਕਦੇ ਕਦੇ

ਕਦੇ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਕਦੇ ਜਮਾਂ ਸੁੰਨੇ
ਕਦੇ ਹੰਭ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਤੇਰੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਦਰ ਖੜਕਾਉਂਦਿਆਂ
ਕਦੇ ਤਾਂ ਬਸ ਮੇਰੇ ਬੋਲ ਬਣ ਕੇ
ਫਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਜੋ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹਨ

ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਸ਼ਬਦ
ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਬੁੱਕਲ ਦਾ ਸੱਚ

ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਖੇਡਦੇ
ਲੁਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਏਧਰ ਓਧਰ
ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ
ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਹੇਠ

ਤੇ ਮੈਂ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵੀ ਲੁਕੇ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਤੈਨੂੰ
ਕਦੇ ਇਕੱਲਾ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ
ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ

ਬੁਲਾਵਾ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ
ਤੈਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ

ਆ.....ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਲਿਖ

ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰਾ ਹਰ ਵਿਸਥਾਰ
ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੋਣ ਤੱਕ

ਦਾਤ

ਕਵਿਤਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹੈ
ਜਿਹੜਾ ਹੱਥ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗੇ
ਬਸ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ

ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ

ਕਈ ਵਾਰ ਕਵਿਤਾ
ਬਿਲਕੁਲ ਤੇਰੇ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਜਮਾਂ ਈ ਸਿੱਧਰੀ

ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਦਾਅ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ
ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦਾ
ਬਿਲਕੁਲ ਸੂਹੇ ਰੰਗ
ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ
ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ

ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਕਵਿਤਾ
ਤਪੱਸਿਆ ਹੈ

ਉਈਂ-ਮੁੱਚੀ ਸ਼ਬਦ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਐਵੇਂ ਕੌਣ ਸ਼ਾਇਰ ਬਣਦਾ ਹੈ

ਅਣਜਾਣ

ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ
ਕਿ ਤੇਰਾ ਜਵਾਬ ਆਵੇ
ਪਰ ਮੈਂ ਸਵਾਲ ਕੋਈ ਨਈਂ ਕਰਨਾ

ਤੂੰ ਭਲਾਂ ਕੀ ਜਾਣੇ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਇੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਜਿਉਣਾ
ਛਕੀਰ ਹੋ ਕੇ ਮਰਨਾ

ਸੰਨਿਆਸ

ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੁਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵੱਲ
ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਵੱਲ ਪਰਤਦੀ ਹੈ
ਸੁੱਤੇ ਸਿੱਧ, ਆਪ ਮੁਹਾਰੀ

ਜਾਣੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ

ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਪਰਤਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲ

ਕਦੇ ਕਵਿਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ
ਮੈਂ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਖਾਂਗਾ ਤੇਰਾ ਨਾਂ
ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ
ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਅੱਖਰ
ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਛੱਡ ਦਿਆਂਗਾ

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ

ਬੜਾ ਸਿੱਧਾ ਆਦਮੀ ਹਾਂ
ਕੱਖ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ
ਦੋ ਤੇ ਦੋ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵੀ
ਕੈਲਕੂਲੇਟਰ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ

ਪਰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੌਣ ਹੈ
ਜੋ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ
ਤੇਰੇ ਲਈ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ

ਸੈਲਫੀ

ਬਹੁਤ ਵਾਰ
ਕਲਿੱਕ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਹੀ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ
ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ
ਪਿਕ ਵੇਖਦਿਆਂ
ਤੇਰਾ ਚਿਹਰਾ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਅਕਸ

ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਯਾਦ
ਤੇਰਾ ਚਿਹਰਾ ਠਹਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਉੱਝ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮੂਹਰੋਂ
ਰੋਜ਼ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲੰਘਦਾ ਹੈ
ਉੱਝ ਤਾਂ ਸਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ
ਰੋਜ਼ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ

ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਪਤਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ
ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕੁਝ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਲਈ

ਫਿਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ
ਉਸ ਦੀ ਚੁੱਪ ਟੁੱਟੀ
ਉਸ ਨੇ ਕਹੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ
“ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਪਤਾ ਹੈ”

ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ

ਤੇ ਲੋਕ ਹਨ
ਮੇਰੀ ਚੁੱਪ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ

ਗਲਤੀਆਂ-ਮਲਤੀਆਂ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮੁਹੱਬਤ
ਫਿਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਨ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਬੰਧ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਸਬੰਧ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਗੰਧਲੇ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਹੈ
ਪਰ ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ
ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਪੁਤਲੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ

ਜੇ ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਦਾ ਹੋ ਸਕਾਂ

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ
ਹੁਣ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਕਈ ਵਾਰ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਕੋਲ ਬੜੀ ਸੌਖ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੀਂ
ਤੈਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਾਂ

ਮਰਜ਼ੀ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਤਾਂ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਜੇ ਨਾ ਮੰਨੀਏਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਔਖ-ਸੌਖ

ਤੇਰੇ ਲਈ ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਹੈ
ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ
ਬੋਲ ਬਣਦਿਆਂ ਸੁਣ ਲਵੇਂ
ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ
ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਹੀ ਬਾਰੇ
ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਹਿ ਸਕਾਂ
ਤੇ ਤੂੰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਣ ਸਕੇਂ
ਚੁੱਪ-ਚਾਪ

ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ

ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੋ
ਕੁਝ ਵੀ ਬਣ ਜਾਵੋ
ਅਖੀਰ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਓਥੇ ਹੀ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ
ਜਿੱਥੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮੁਹੱਬਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਦਿਲ
ਤਰਸ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਤੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ

ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਕਿ
ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ
ਤੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੋਣਾ

ਅੱਖਰ-ਸ਼ਬਦ

ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੈ
ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਤੋਂ
ਤੇਰਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਨਾਂ ਬਣਦਾ ਹੈ
ਬਸ ਓਹੀ ਸੁਣਦਿਆਂ
ਪੂਰੀ ਦੇਹ ਕੰਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਰੂਹ ਝੰਜੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਬਾਕੀ ਸਭ ਅਣ-ਸੁਣਿਆ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਬੋਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਉੱਝ ਤਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਣਦਾ ਹੈ

ਚਲ ਕੋਈ ਨਾ

ਮੈਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਕਈ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਝੂਠ
ਕਿਵੇਂ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਵਾਂਗਾ
ਉਸ ਦੇ ਰੋਸਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ

ਪਰ ਉਸ ਘੜੀ ਸਭ ਸਿਮਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਏਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਪਾਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ
ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ
ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੀਂ

ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਦਿਆਂ
ਸਭ ਸਕੂਨ ਨਾਲ ਭਰਨ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਏਨਾ ਹੀ ਆਖਦੀ ਹੈ
“ਚਲ ਕੋਈ ਨਾ”

ਮੰਨੂ ਚਲੀ ਗਈ

ਇਸ ਅਠਾਰਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ
ਪੱਕੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ
ਇੱਕ ਘਰ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ
ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ
ਬਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਣਦੀ ਹੈ

ਇਸ ਦਾ ਗੋਲ ਮੂੰਹ
ਜਗਿਆਸਾ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ
ਹੁਣ ਇਹ ਖੁਸ਼ ਹੈ
ਸਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ
ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ
ਇਸ ਦਾ ਬਾਪ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਭਰਾ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੈ
ਮਾਂ ਤਾਂ ਬਸ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਮਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਮੈਨੂੰ ਇਧਰੋਂ ਓਧਰੋਂ
ਮਾਂ ਤੋਂ, ਪਤਨੀ ਤੋਂ, ਆਂਟੀ ਤੋਂ
ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਝਿੜਕਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਬੇਜ਼ਤੀ ਨੂੰ
ਬਹੁਤਾ ਦਿਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ
ਬਸ ਹੱਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ
ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ
ਜਿਵੇਂ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਦੀ ਹੋਵੇ

ਵੈਸੇ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਹੁੱਸਣ ਦੀ ਆਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਨਾਵੇਗਾ

ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕੌਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਇਹੀ ਨਾਮ ਸੌਂਹਦਾ ਹੈ

ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਮੂੰਹ ਉਤਰਿਆ ਹੋਇਆ
ਚੁੰਨੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੰਨੀ ਹੋਈ
ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰ ਦਰਦ ਹੈ
ਬੀ.ਪੀ. ਘੱਟ ਹੈ

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ
ਮਾਂ ਵਿਹੁਣੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ
ਕੋਈ ਠੰਡੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ
ਕੱਚੀ-ਭੁੰਨੀ ਕਣਕ ਦਾ ਦਲੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ

ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮਦਰਦੀ ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਬਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਬਸ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀ
ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਆਦਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ
ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਜਵਾਕ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁੰਡੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਪਾਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ

ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ
ਉਹ ਤਿੱਖੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ
ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ

ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਘਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜਾਵੇ
ਹੋਰ ਵੀ ਔਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਆਦਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ
ਸੋਹਣੇ ਟਾਈਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਨਹਾਉਣ ਦੀ
ਛਾਵਰਾਂ ਹੇਠ
ਸੋਹਣੀਆਂ ਟੂਟੀਆਂ ਥੱਲੇ
ਆਪਣੇ ਕੱਚੇ ਘਰ ਵਿੱਚ
ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਣਾ, ਨਹਾਉਣਾ ਔਖਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ

ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ
ਉਹ ਘਰ ਆਈ ਧੀ ਨੂੰ
ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਤੋਰਦੇ
ਉਸ ਤੋਂ ਕਮਾਏ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਉਹ ਪੰਜ ਸੱਤ ਕਲਾਸਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ
ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ
ਮੈਂ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ
ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਓਲਾਂਭਾ ਹੀ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ
ਕਿਤੇ ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ
ਬਸ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਰਹੇ
ਕਦੇ ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ

ਦੁੱਧ ਉਬਾਲ ਦੇਵੇ
ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿਣ
ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਹੋਵੇ
ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਪਵੇ
ਕਿ ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਹੀ ਸਿਆਪਾ ਬੀਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

ਉਸ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ
ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀ
ਬਹੁਤ ਜਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨੱਚਦੀ ਹੈ
ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ

ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ
ਬਹੁਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ
ਜਾਂ ਬਸ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ
ਬਹੁਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਗਿਣਦੇ
ਜਿਹੜੇ ਜਿਉਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਅਸੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮੀਦਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਉਹ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਵੱਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਸੀਂ ਵੱਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਸਮਝਣ ਲਗਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ
ਸਾਡਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਮੰਨੂ ਦੇ ਇਸ ਸੋਹਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ
ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ
ਜੋ ਠੀਕ ਨਹੀਂ
ਜਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ

ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਕੱਚੇ ਘਰ ਵਿੱਚ

ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ
ਲੋੜ ਐਸੀ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ
ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਲੈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਫਿਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ
ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਉਹ ਫੇਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈ

ਹੁਣ ਹੋਰ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਜੋ ਓਨੀ ਕੁ ਉਮਰ ਦੀ ਹੈ
ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ
ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਜਿਹੇ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਂਤ ਜਿਹੀ

ਆਂਟੀ ਨੇ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ
ਕੁੜੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮੰਨੂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਰੂੰ
ਇਸ ਦੂਸਰੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮੰਨੂੰ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਆਂਟੀ ਦੇ ਮਨ ਚੋਂ, ਦਿਲ ਚੋਂ
ਮੰਨੂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕੀ
ਭਾਵੇਂ ਘਰ 'ਚੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ
ਸੋਹਣੇ ਵੱਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਮ ਗੂੰਜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਮੰਨੂ.....ਓਏਮੰਨੂ
ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਥੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ
ਮੰਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਵੇ
ਭਾਵੇਂ
ਮੰਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ ॥

ਨਿੱਕੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ

ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ
ਮੈਥੋਂ ਕਹੀ ਨਾ ਗਈ

ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ
ਤੂੰ ਸੁਣੀਂ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ
ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਬਣ ਗਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਜ਼ਹਿਰ

ਇਹ ਅਪਣੱਤ ਜੋ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਆਬੇ-ਹਯਾਤ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੀਂ
ਲੁਕੇ ਲਵੀਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ
ਸੱਤ ਬੁੱਕਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ
ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਇਹ ਬੇਪਰਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ
ਇਸ ਦਾ ਆਕਸੀਕਰਨ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਫਿਰ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਚੀਜ਼
ਜ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਖਾਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ
ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦਾ
ਵੈਸੇ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ
ਸ਼ਿਕਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਕਿਸੇ ਕੰਨਿਆ ਦੇ ਦਾਮਨ 'ਤੇ ਦਾਗ਼ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਵਰਜਦਾ ਹਾਂ
ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾ ਕਰ
ਮੈਨੂੰ ਬਸ ਇਹੋ ਕਰਨ ਦੇ
ਮੈਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਦੇ
ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਮਰਨ ਦੇ
ਸਾਰੀਆਂ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ
ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚਾਵਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਪਰ ਤੇਰੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ
ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਟੁੱਟੇਗਾ ਹੀ
ਅਸੀਂ ਟੁੱਟ ਲਵਾਂਗੇ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ
ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ
ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਲਈ
ਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾ ਕਰ

ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ
ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਵੀ ਕੌਣ ਉਡੀਕਦਾ ਹੈ
ਲੋਕ ਅਲਾਹਮ ਸੁਣ ਕੇ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਦੇ ਹਨ
ਦੁਨੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨ ਵਾਂਗ ਚੱਲਣ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਸੂਰਜ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ
ਚੰਨ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ
ਪਰਦੇ ਕਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖਣੇ
ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਕੋਲ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਉਸ ਕੋਲ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਕਾ ਸਕਦੀ
ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਹੱਥ ਪੈਰ
ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੱਫੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਘੁੱਟ ਸਕਦੀ
ਕਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ
ਉਹ ਸਪਰਸ਼ ਹੈ ਕੇਵਲ
ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ
ਤੁਹਾਡੇ ਚਾਹੁਣ ਤੇ, ਨਾ ਚਾਹੁਣ ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਂ
ਕਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੇਰੇ ਮਨ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ
ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ
ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਜਾ ਸਕਣ ਓਥੇ ਤੱਕ
ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ
ਜਿੱਥੋਂ ਅੱਥਰੂ ਤੁਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਇਆਂ ਤੱਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਜਿੱਥੇ ਹਾਸਾ ਖਿੜ ਖਿੜ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ
ਜਿੱਥੇ ਸੁਪਨੇ ਬਣਦੇ ਹਨ
ਜਿੱਥੋਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਤੇ ਚਾਅ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ
ਜੋ ਨਾ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੀ ਬੜੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹਨ
ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ
ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ
ਜਿਉਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਦੁੱਖ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ
ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ, ਨਫਰਤ ਵਿੱਚ
ਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿੱਚ
ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਪਰ ਜੇ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਹੋਵੇ
ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਕੰਧ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਈਏ
ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ
ਪਿੱਛੇ ਖੜੇ ਹੀ ਸੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਆਪਣੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ
ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਣਾ
ਕਿਸੇ ਕਵੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ
ਜੋ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾ ਕਵੀ ਹੋਵੇ
ਜੁਗਾੜੀਆ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ
ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਸ ਪਾਸ
ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲੇਗੀ
ਜਿਵੇਂ ਮੁਹੱਬਤ ਓਹਲੇ ਲੁਕ ਕੇ
ਹਵਸ ਮਿਲਦੀ ਹੈ

ਕਵੀ ਹੋਣਾ, ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ, ਬੁਰਾ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਕਵੀ ਹੋਣਾ ਮੱਚਦੀ ਹੋਈ ਅੱਗ ਹੋਣਾ ਹੈ

ਕਵੀ ਹੋਣਾ, ਮੁਹੱਬਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ
ਹਰ ਘੜੀ, ਹਰ ਪਲ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰ ਮਰਨਾ ਹੈ
ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚੋਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ
ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ
ਫਿਰ ਸਮਝ ਆਇਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੈ
ਹੁਣ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ

ਤੇਰੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ
ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਵਿਤਾ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ

ਮੈਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ
ਓਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਛੋਟਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਕੁਝ ਵੀ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਓਥੇ ਕੁਝ ਵੀ.....ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਓਥੇ ਸਭ ਸਵਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਹ ਵਿਭੂਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਵਿਭੂਤ 'ਤੇ, ਪਵਿੱਤਰ ਮਨ 'ਤੇ
ਜਦੋਂ ਅਪਣੱਤ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਡਿੱਗਦੇ ਹਨ
ਕਵਿਤਾ ਉੱਗਣ ਲਗਦੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਝਾਟੇ ਰੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਝਿਆਂ
ਉਹ ਨਹਾਉਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ
ਪਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਢੀਆਂ ਗੁੰਦਦੀਆਂ ਹਨ
ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਲੋਰੀਆਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਤੇ ਕਵੀ ਕੋਲ ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਦਿਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਮਾਵਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀਆਂ
ਮਾਵਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਡੌਂਡੀ ਨਹੀਂ ਪਿੱਟਦੀਆਂ
ਕੋਈ ਰੋਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ
ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ
ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ

ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਕਵੀ
ਸਿਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਲੰਦਨ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਕਿ ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੇ ਹਨ
ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਵੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਖ਼ਿਆਲ ਨੂੰ
ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ
ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਛਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਿਤਾ ਸੌ ਸਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇ
ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜਿੰਨੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਹੋਵੇ
ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤਾਂ ਕੱਟੇ
ਫਿਰ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ
ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਤੂੰ-ਮੈਂ-ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਡਬਰੀ ਪੈਸੇ

ਵੱਡੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਤੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ
ਗਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ
ਭੁੱਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ
ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ

ਛੋਟੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਸਿੱਕਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ
ਡਬਰੀ ਪੈਸਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪੈਂਦਾ
ਚੇਤੇ 'ਚੋਂ ਕਿਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਕੇ ਰੁੜ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਇੱਧਰ-ਓਧਰ
ਕਦੇ ਬੈਂਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਕਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿੱਚ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਬੱਚੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹਨ
ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ
ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਕਵਿਤਾ ਕੋਈ ਖੇਡਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮੇਰੇ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਤੱਕ-ਸਫਰ

ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਬਸ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ
ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸੁਣ ਲੈਂਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ
ਕੁਝ ਜੰਮਣ-ਮਰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਜੂਨਾਂ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਭੋਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਕੁਝ ਆਵਾ ਗਵਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਚਲਦੇ ਹਨ

ਵੇਲੇ-ਕੁਵੇਲੇ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ
ਬਹੁਤੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਉਹ ਬਸ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ
ਦਿਨ ਵੇਲੇ
ਤੇ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਵੀ

ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਤੱਕ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਜੋ ਵੀ ਹੈ
ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਤੱਕ ਜੋ ਵੀ ਹੈ
ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਤੱਕ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਉਹ ਅਪਣੱਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਤੇ ਅਪਣਾਪਣ
ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਨਾ ਖੋਹਿਆ ਜਾਵੇ
ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਜਾਂਦਿਆਂ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ ਆਉਂਦਿਆਂ
ਕੀ ਕੁਝ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ
ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਤੇਰੇ ਤੱਕ
ਤੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਆਉਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ
ਮੇਰੇ ਤੱਕ.....

ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਚਾਪ ਤੱਕ

ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਪ ਦਾ ਵਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ
ਪਰ ਮੈਂ ਮੂਰਖਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਨੂੰ
ਸਰਾਪ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਮੈਂ ਬਸ ਤੈਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਰਿਹਾ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ
ਚੁੱਪ-ਚਾਪ
ਚੁੱਪ ਤੋਂ.....ਚਾਪ ਤੱਕ.....ਚੁੱਪ-ਚਾਪ

ਅਬਾਉਟ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਆਉਣਾ...
ਮੈਂ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ
ਪਰ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ

ਸਿੱਧ-ਪੱਧਰੀ ਗੱਲ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ
ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ
ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਾਸ ਫੜ ਕੇ
ਬੇਪਰਵਾਹ ਡੁੱਲ੍ਹਦੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ
ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ
ਬੱਚੇ ਖੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਨ
ਜਿਹੜਾ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਕੋਲ

ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਦਿਆਂ
ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਇਹ ਪਲ, ਛਿਣ, ਘੜੀਆਂ
ਮੈਂ ਸਾਂਭ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅੰਦਰ
ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਮੈਂ
ਸਫ਼ਿਆਂ 'ਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਓਪਰੀ-ਓਪਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਦਿਵਸ
ਸਿਰਫ਼ ਹੋਰ-ਫੇਰ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਚਾਨਣ ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਦਾ
ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੂਰਜ ਦੇ ਡੁੱਬ ਜਾਣ ਦਾ
ਕੋਈ ਨਾਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਜਦੋਂ ਸਵੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਾਂਗ ਧੋ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਜਦੋਂ ਰੂਹ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਝਾੜਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਕੰਮ, ਘੜੀਮ ਬਣਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਬਸ
ਕੁਰਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਡਾਇਰੀਆਂ ਫਰੋਲਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹਾਂ
ਤੈਨੂੰ ਮਿਲ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲਈਦਾ

ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਸਿਰਫ਼ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣਾ ਹੀ
ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਅਖਬਾਰ

ਕਿਸੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੀ ਫੋਟੋ
ਦੋ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਛਪਦੀ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦੀ ਰਸੀਦੀ ਟਿਕਟ ਜਿੰਨੀ ਫੋਟੋ
ਕਾਮੁਕ ਤੇਲ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣ ਲਈ
ਕੱਟ ਕੇ ਛੋਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਔਗੁਣ ਭਰੇ ਚਮਤਕਾਰ
ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ
ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਜਗ੍ਹਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਉੱਥੇ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਤੇ ਕਾਮ ਵਰਧਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ
ਸਭ ਕੁਝ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਤੁਸੀਂ ਖਬਰਾਂ ਵਰਗੇ ਨਾ ਬਣਨਾ
ਲੋਕ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਨਾ ਬਣਨਾ
ਰੱਦੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਵੈਸੇ ਅਖਬਾਰ ਬੜੇ ਕੰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹਨ
ਲਿਫਾਫੇ ਬਣਦੇ ਹਨ
ਸਮੋਸੇ, ਪਕੌੜੇ ਪਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ
ਸੈਲਫਾਂ 'ਤੇ ਵਿਛਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਤੁਹਾਡੀ ਫੋਟੋ ਅਖਬਾਰ 'ਚ ਕਦੇ ਛਪ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਕੋਈ ਖਬਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਦੇ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਬਹੁਤਾ ਮਾਣ ਨਾ ਕਰਨਾ
ਤੁਹਾਡੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾੜ ਕੇ
ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ
ਕੋਈ ਮਾਂ ਇਹ ਕਦਮ ਪੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਤੁਹਾਡੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨਾਲ
ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨੱਕ ਪੁੰਝ ਕੇ ਸੁੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ
ਅਖਬਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਜਾ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਅਖਬਾਰ
ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਟਰੇਨ ਵਿੱਚ ਸੌਣ ਲੱਗਿਆਂ, ਥੱਲੇ ਵਿਛਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਲੁਕੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗਿਆਂ, ਬੈਂਡ 'ਤੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਛਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
ਬਸ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਅਕਲ ਨਾਲ
ਬੈਂਡ ਨੂੰ ਡਾਈਨਿੰਗ ਟੇਬਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹਨ
ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਰਗੜਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਚਮਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਪੈਡ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਪਕੜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਹਾਲ ਚਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਵਾਰ ਅਕਸਰ

ਸਭ ਕੁਝ ਬੇਹਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ

ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਵਰਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਅੱਗ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਫੜਦੇ ਹਨ
ਪਲੰਬਰਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਪਾਈਪ ਤੇ ਪਾਈਪ ਚੜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਖਬਰ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਇਸ 'ਚੋਂ ਅਕਸਰ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ
ਬਸ ਏਨਾ ਕੁ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਓਥੇ ਡਸਟਬੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਓਥੇ
ਕੂੜੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ

ਵੈਸੇ ਅਖਬਾਰ ਕੰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਖਰੀ ਪੰਨਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ
ਕਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਿੱਤ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸੁਆਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਕਸਰ
ਕਦੋਂ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਸਭ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ
ਐਵੇਂ ਭੈੜਾ ਚਿੱਤ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਲੜ ਫੜਦਿਆਂ

ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਕਾਮ ਅਤੇ ਹਵਸ ਵਿਚਲਾ ਫ਼ਰਕ
ਕ੍ਰੋਧ ਅਤੇ ਅਣਖ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ
ਲੋਭ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵਿਚਲਾ ਫਾਸਲਾ
ਮੋਹ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿਚਲੀ ਦੂਰੀ
ਹੰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ
ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਿਆਂ
ਕੀ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ਮਨੁੱਖ

ਇੱਕ ਔਰਤ ਬਣਦਿਆਂ
ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਤੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਫ਼ੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ
ਉਹ ਕੁੜੀ

ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਲੜ ਫੜਦਿਆਂ
ਮੈਂ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ

ਪਹਿਲਾਂ-ਬਾਅਦ

ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਆਦਮੀ, ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਆਦਮੀ, ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ

ਵਿਦਵਤਾ

ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਚੁੰਮਣਾ ਦੀ ਬਾਇਓਲੋਜੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਜੱਫੀਆਂ ਦੀ ਕਮਿਸਟਰੀ
ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਜ਼ਬਰੇ ਵਾਂਗ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਫਿਰ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਆਨੰਦ ਕਿੱਥੇ ਹੈ

ਤੁਸੀਂ ਸਾਂਭੋ ਆਪਣੀ ਅਕਲ
ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੋ ਆਪਣੀ ਵਿਦਵਤਾ
ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ
ਇੱਕ ਚਾਨਣ ਹੈ
ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਸਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਚਿਣਗ ਹੈ
ਜੋ ਮਾਂ ਦੀ ਅਸੀਸ ਚੋਂ ਰੋਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਬਦ
ਕਦੇ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਵਸਲ

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੋਜ ਲਵਾਂਗਾ
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਵੀਂ
ਆ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ

ਚੱਕਰ-ਕਾਂਡ

ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਅਜੀਬ ਲੋਕ ਹਾਂ
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਲੱਭਣ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ
ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ
ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਇਸੇ ਚੱਕਰ-ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ
ਖੁਦ ਹੀ ਗੁੰਮ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਇਸੇ ਲੱਭਣ ਗਵਾਉਣ ਵਿੱਚ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ

ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ 'ਤੇ
ਖਿੜ-ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸਦੇ ਨੇ, ਢਿੱਡ ਫੜ੍ਹ ਕੇ

ਬੇਸ਼ੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਨੰਗੇ-ਅਧਨੰਗੇ ਭੱਜ ਲੈਂਦੇ ਨੇ
ਕੁਲਫੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰੇੜੀਆਂ ਮਗਰ

ਪਰ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੁਣ
ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕਿੱਥੇ ਸਰਦਾ ਹੁਣ

ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ
ਜੱਫੀ ਵਿੱਚ ਭਰ ਲੈਣਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ

ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਂ
ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਗਦਾ ਹਾਂ

ਕਾਗਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਮੇਰੇ ਹਨ

ਕਵਿਤਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੀ
ਕਾਗਜ਼ ਸੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਬਸ ਏਨਾ ਹੀ

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ
ਆਪਣਾ ਆਪ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਮੌਜ਼ ਦੇ

ਸੱਚੀਂ
ਮੈਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਂਗਾ

ਤਰਸ

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ
ਤੇ ਇੱਥੇ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ
ਸਿਰਫ਼ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ਪੁੱਛੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸੁਰ-ਤਾਲ

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ
ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨਾ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੂੜੇ 'ਚੋਂ
ਗਵਾਚੀ ਹੋਈ ਝਾਂਜਰ ਲੱਭਣਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੋਵੇ
ਛਣ-ਛਣ ਵਰਗਾ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੇਰਾ ਸੁਪਨਾ ਗੁੰਮ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਈ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ
ਕਿਤੇ ਠੇਡਾ ਖਾਂਦਿਆਂ
ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੋਣਾ
ਫਿਰ ਤੋਂ ਸੰਭਲਦਿਆਂ, ਉਠਦਿਆਂ

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ
ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਸੁਪਨੇ ਤੂੰ ਰੱਖ ਲੈ
ਮੈਂ ਲੱਭ ਲਿਆਵਾਂਗਾ ਤੇਰਾ ਸੁਪਨਾ
ਆਪਣੇ ਲਈ

ਕੁਦਰਤ

ਪਾਣੀ ਅੱਗ ਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਝਾਉਣ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ
ਕਿ ਉਹ ਐਵੇਂ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਨਾ ਬਾਲਿਆ ਕਰੇ
ਪਾਣੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ
ਸਿਰਫ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ

ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ

ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨੇ ਫਲਸਫੇ
ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆਨ, ਧਿਆਨ
ਗੱਲਾਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਨੇ
ਤੂੰ ਮਿਲਿਆ ਨਹੀਂ
ਹੋਰ ਕੁਝ ਚਾਹੀਦਾ ਨਹੀਂ

ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੀਂ

ਚਲ ਕੋਈ ਨਾ, ਰੋ ਲਿਆ ਕਰ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ
ਮਨ ਹੋਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਜੋ ਅੱਖ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰੋਈ
ਉਹ ਪੱਥਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਦਿਆਂ
ਤੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਲਪ ਲਵੀਂ ਮੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੱਥ
ਆਪਣਾ ਸੋਹਣਾ ਮੂੰਹ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਲਪ ਲਵੀਂ ਮੇਰਾ ਮੋਢਾ
ਸਿਰ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੀ
ਮੈਂ ਕਦੀ ਵੀ ਤੇਰੇ ਅੱਥਰੂਆਂ ਦੀ
ਵਜ੍ਹਾ ਬਣਨੀਂ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਵੀਂ

ਭੁੱਲ ਜਾਵੀਂ
ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ
ਝਟਕ ਦੇਵੀਂ
ਸਿਰ 'ਚੋਂ ਸਾਰੇ ਖਿਆਲ
ਵਿਸਾਰ ਦੇਵੀਂ
ਮਨ 'ਚੋਂ ਹਰ ਚੇਤਾ
ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਖਲਾਅ ਨੂੰ
ਅਪਣਤ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿਆਂਗਾ

ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ

ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ
ਔਰਤਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ
ਆਦਮੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ

ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ
ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੁੰਦੀ
ਸੰਗੀਤ ਦੀ
ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ

ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ
ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ

ਤਜਰਬਾ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਮ ਨੂੰ
ਸ਼ਰਮ ਬਣਾ ਕੇ ਪੀਤਾ ਹੈ
ਸੰਸਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ

ਇਸੇ ਲਈ ਸਪਰਸ਼ ਦੀ
ਹਰ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ

ਆਪੇ-ਆਪ

ਮੈਨੂੰ ਸੱਚੀਂ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਵਿਤਾ
ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਤੂੰ, ਮੈਂ ਤੇ ਖਿਆਲ
ਇੱਕ-ਮਿੱਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਬਸ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ
ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਤੁਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਪੈਂਤੀ ਦੇ ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰ

ਚਲ ਕੁਝ ਸਕੂਨ ਲੱਭੀਏ

ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੀਏ
ਹਾਲੇ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ
ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ
ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਰਾਜਨੀਤੀ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ
ਗੰਦੀ ਖੇਡ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ

ਆ ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ
ਪੁੰਗਰਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ
ਖਿੜ੍ਹਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ
ਛੱਡ ਤੂੰ, ਤੂੰ, ਮੈਂ, ਮੈਂ
ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਬਹਿਣਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਸਕੂਨ ਹੀ ਲੱਭਣਾ ਹੈ, ਭਟਕਣ 'ਚੋਂ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਚੁੱਪ ਹੀ ਸੁਣ ਲਈਏ
ਆ ਚੱਲ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰੀਏ

ਹਰ ਰੋਜ਼

ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਤੇਰੀ ਹੈ
ਪਰ ਤੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ
ਇਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਚੁਟਕਲਾ ਹੈ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ
ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ
ਕਦੇ ਹੱਸਣ ਲਗਦਾ ਹਾਂ
ਕਦੇ ਰੋਣ ਲਗਦਾ ਹਾਂ

ਪੂਰਨਤਾ ਵੱਲ ਤੁਰਦਿਆਂ

ਤੇਰੇ ਤੱਕ ਆਇਆ ਸੀ
ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ, ਸਾਬਤ ਬਾਬਤ
ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਇਆ
ਆਪਣਾ ਅੱਧ ਲੈ ਕੇ
ਅੱਧਾ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹਾਂ

ਤੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੱਧ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ ਹਾਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਸਿਦਕ-ਸਬਰ

ਤੁਹਾਡੇ ਸਬਰ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਹੀ
ਸ਼ਬਦ ਕਵਿਤਾ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੀ
ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਜਾਦੂ ਹੋ ਜਾਵੇ

ਇੱਕ ਇਲਮ ਜਗਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਜਾਦੂ ਚਲਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ
ਬਸ ਤੇਰੇ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਖੁਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤਾਂ
ਇੱਕ ਦਗਾ ਕਮਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈਂ
ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਹੈ
ਤੂੰ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈਂ
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਹੁਣ
ਖੁਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ

ਅੱਖਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰੇ ਛੱਪਰ
ਕਿੰਨੇ ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰੇ ਛੱਪਰ

ਇੱਕ ਤੇਰੇ ਨਿੱਘ ਬੋਲਾਂ ਦਾ
ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਕੱਕਰ

ਮੁੱਖ ਤੇਰੇ ਦੀ ਲਾਲੀ ਚੁੰਮ ਕੇ
ਸੂਹੇ ਹੋ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅੱਖਰ

ਆਤਮਘਾਤ

ਜ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ
ਕਈ ਵਾਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ
ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਸਾਹ
ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਖਾ-ਪੀ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਨੰਗੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ
ਢਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ

ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹਾਂ
ਨੰਗੇ ਹੋਣ ਦੇ
ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਤਲਬ ਪਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਸਿਆਣਪ ਨਹੀਂ

ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ
ਸਿਆਣਪ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ
ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ, ਸਮਝਣ ਲਈ
ਹਾਂ, ਮੁਹੱਬਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗੇ ਬਣਨਾ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ
ਰੋਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
ਉਹ ਰੋਟੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਆਪ ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਕਿੰਨਾਂ ਕੁਝ ਹੈ ਮਾਂ ਹੋਣਾ

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚੋਂ
ਤੇਰਾ ਫੋਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਕੋਲੀ ਛੋਲੇ ਭਿਉਂ ਦੇਣਾ
ਬੱਚੇ ਸ਼ੌਂਕ ਨਾਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ

ਮੈਂ ਸੋਚਣ ਲਗਦਾ ਹਾਂ
ਇੱਕ ਮਾਂ ਦਾ ਜੀਅ
ਕਿੰਨੇ ਛੋਟੇ, ਛੋਟੇ
ਫਿਕਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਕਾਰ

ਮੈਂ ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ
ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਬਸ ਇੱਕੋ ਚਮਤਕਾਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਕੁਝ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇ
ਕਵਿਤਾ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ

ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂ

ਸਭ ਕੁਝ ਕਿੱਥੇ ਸਾਂਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅੰਦਰ
ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਹਨ
ਕੀ ਕੁਝ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦੇ ਨੇ

ਕੋਈ ਖਿਆਲ, ਕੋਈ ਸੁਪਨਾ
ਕੁਝ ਲਿਖ ਕੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ
ਏਧਰ-ਓਧਰ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ

ਬਹੁਤ ਸਮਾਨ, ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਕੁਰਸੀ ਹੈ, ਟੇਬਲ ਵੀ ਹੈ
ਪਰ ਅੱਗ
ਦਰਾਜ਼ਾਂ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਹਰੇ ਪੱਤੇ

ਪੱਤਝੜ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਦੇ ਪੱਤੇ
ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਕਈ ਵਾਰ ਅੰਦਰਵਾਰ
ਕੁਝ ਸੁਫਨੇ, ਰੀਝਾਂ, ਅਰਮਾਨ
ਗਿੱਲੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਟੁੱਟਦੇ ਹਨ

ਚੁੱਪ-ਚਾਪ
ਮਿੱਧੇ ਜਾਣ, ਮਸਲੇ ਜਾਣ
ਅਵਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
ਹਰੇ ਪੱਤੇ

ਸਭ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹੈ

ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਓਨੀ ਕੁ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਿੰਨੀ ਕੁ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ
ਓਨੀ ਕੁ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਸਮਝ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ

ਉਰ੍ਹੇ ਪਰ੍ਹੇ

ਕੁਝ ਲੋਕ
ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਰ੍ਹੇ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਲੋਕ
ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ
ਔਰਤ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ
ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਦ
ਅਨੰਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਮੌਸਮ

ਮੈਂ ਉਸ ਰੁੱਤ ਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਹਾਂ
ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਬਿਰਖ ਬਣਦੇ ਹਨ
ਹੁਣ ਪੱਤਝੜ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ
ਤੇ ਕੀ ਪਤਾ
ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪੱਤਾ ਵੀ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇ

ਹਾਲ-ਬੇਹਾਲ

‘ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ’ ?
ਕਿੰਨਾਂ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਸਵਾਲ ਹੈ
ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ
ਕਿਸ ਹਾਲ ‘ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਬੰਬੀਹਾ

ਉਹ ਬੈਠਾ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ
ਤੇਰਾ ਪਤੰਦਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਉਹ ਅੰਦਰ
ਲੱਭ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੰਜ਼ਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਬੰਦਾ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਾਹੀਂ
ਲੱਖ ਤੋੜੇ ਮਸਜਿਦ, ਮੰਦਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਨੀਤ ਵੀ ਕਦੇ ਬਦਲੀਂ ਤੂੰ
ਬਦਲੇਂ ਨਿੱਤ ਕਲੰਡਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਤਰ
ਬੰਦੇ ਬਣਦੇ ਕੰਜ਼ਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਬਾਜ ਮੁਹੱਬਤ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ
ਤਾਜ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਖੰਡਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਇਹ ਮਨ ਹੈ ਬੜਾ ਕਲੰਦਰ
ਏਹਨੂੰ ਜਿੱਤ ਨਾ ਸਕੇ ਸਿਕੰਦਰ
ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ।

ਏਨਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ

ਬਸ ਬੋਲ ਕੋਈ ਦਿਲ ਵਿੱਚ
ਫੁੱਲ ਬਣ ਕੇ ਖਿੜ ਸਕਿਆ ਨਹੀਂ
ਉਝ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ
ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਹੈ

ਖੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ
ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਦਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋਣ
ਇਹ ਤਾਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਵਰਤ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਧ ਮਸਲ ਕੇ
ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ

ਪਾਣੀ ਵੀ ਹੈ ਡੁੱਲ੍ਹਦਾ
ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਤਰਦੇ
ਸਾਰੇ ਨੈਣ ਪਰ
ਰਾਵੀ ਤੇ ਚਨਾਬ ਨਈਂ ਹੁੰਦੇ

ਮਾੜੀ-ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ
ਹੁੱਸਿਆ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ
ਸਾਰਿਆਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ
ਜਵਾਬ ਨਈਂ ਹੁੰਦੇ

ਸਾਰਾ ਕੁਝ

ਕਿਸੇ ਦੇ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਸੋਚਣ ਵਿੱਚ
ਫਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸਭ ਦਾ ਆਪੋ ਆਪਣਾ
ਤਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਤੂੰ ਆਵੀਂ
ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਵਾਂਗੇ
ਮੈਂ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ
ਤੂੰ ਔਰਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਰ ਦੇਵੀਂ
ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਦੇਹ ਦਾ ਹਰ ਸੱਚ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ
ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ
ਸਿਰਫ ਆਦਮੀ, ਔਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਰਾ ਕੁਝ

ਅੱਖ

ਚਲਦੀ ਬੱਸ 'ਚ ਸੌਣ ਵਰਗਾ ਹੈ
ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨਾ
ਮਿਠਾਸ ਜਾਗਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ
ਤੇ ਸੌਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ
ਅੱਡਾ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦਾ ਫਿਕਰ

ਉਡੀਕ

ਤੂੰ ਰੰਗ ਬਣ ਕੇ ਆਵੀਂ
ਏਥੇ ਬੜਾ ਕੁਝ ਹੈ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ
ਬੇਰੰਗ ਜਿਹਾ
ਜੋ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਰਨਾ ਹੈ

ਸੂਝ-ਸਿਆਣਪ

ਬਹੁਤੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋਣਾ ਵੀ
ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਔਖ ਹੈ
ਹਰ ਮਿਲਣ ਬਹਿਸ ਬਣਨ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਹਰ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਤਾਅਨਾ ਬਣ ਕੇ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਹਰ ਆਸ
ਤੁਹਮਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਅਣਗਿਣਤ ਸੱਚ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਰੋਜ਼ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ
ਹੱਸਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ
ਦੁਖੀ ਲੋਕ, ਮੰਗਤੇ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੁਝ
ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਦੇ ਪਸ਼ੂ
ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇੱਧਰ-ਓਧਰ ਭਟਕਦੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕਦਾ
ਆਪਣੇ ਨੰਗੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ
ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਫਿਰਦੇ, ਸੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
ਜਿਹੜੇ ਬੋਲ ਕੇ ਦੁੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ
ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਚੰਗੇ ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਦ
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਰੋਜ਼ ਤੁਰਦੇ ਹਨ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੁੱਖ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸੱਚ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੀ
ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣ ਸਕਿਆ ਹਾਂ
ਕਿ ਮੁਹੱਬਤ ਠਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਦਾ ਦਿਓ ਪੰਜਾਬ

ਮੈਥੋਂ ਲੈ ਲਓ ਫੁੱਲ, ਪਤੰਗੀਆਂ
ਤੇ ਸਾਰੇ ਬਾਗ, ਨਾਰੰਗੀਆਂ
ਖੋਹ ਲਵੋ ਸਾਰੰਗੀਆਂ
ਮੈਥੋਂ ਲੈ ਲਓ ਸਾਰੇ ਸਾਜ
ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਦਾ ਦਿਓ ਪੰਜਾਬ

ਕੀ ਕਰਨੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਂਵਲੇ
ਚਾਅ ਕੀ ਕਰਨੇ ਚਾਂਡਲੇ
ਸਾਡੇ ਪੈਰੋਂ ਬਿਰਕਣ ਖੁੱਸ ਗਈ
ਕੀ ਕਰਨੇ ਤਖ਼ਤੋ-ਤਾਜ
ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਦਾ ਦਿਓ ਪੰਜਾਬ

ਸਾਡੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਕੰਬਿਆ
ਹਰ ਹਾਸਾ ਗਿਆ ਝੰਬਿਆ
ਇਹ ਕੋਝੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਜਾਲਮੋਂ
ਸਾਨੂੰ ਕਰ ਗਈਆਂ ਬੇ-ਆਵਾਜ਼
ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਦਾ ਦਿਓ ਪੰਜਾਬ

ਹੁਣ ਸੱਭੇ ਮਾਵਾਂ ਹਰਖੀਆਂ
ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਬਹਿ ਗਈ
ਵੱਖੀਏ ਫਿਰ ਗਈਆਂ ਪਰਖੀਆਂ
ਕੋਈ ਮੋੜੇ ਖੁੱਸਦੀ ਲਾਜ
ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਦਾ ਦਿਓ ਪੰਜਾਬ

ਸਭ ਸਾਂਝੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪੀਰ ਨੇ
ਸਾਂਝੇ ਸਲੋਕ, ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਨੇ
ਅਸੀਂ ਜਾਏ ਇੱਕੋ ਧਰਤ ਦੇ
ਕਿਉਂ ਸੁਣਦੇ ਨਹੀਂ ਆਵਾਜ਼
ਮੈਨੂੰ ਹੱਸਦਾ ਦਿਓ ਪੰਜਾਬ

ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਸੱਚ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੇ ਹੋ
ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ
ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ
ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹੋ
ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦੇ ਹੋ
ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਹੈ
ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੰਦੇ
ਜਦੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਤੇ ਬੰਦੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨਾ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਉਣਾ

ਕਵਿਤਾ ਸਮਝਣਾ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਉਣ ਲਈ
ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਇਹ ਸਭ ਲਈ ਨਹੀਂ

ਗਿਆਨ, ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰ
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਚਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਚੀਕਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਕੁਝ ਤੜਫਣ ਲਗਦੇ ਹਨ
ਬਾਕੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੈ
ਸੱਚੀ-ਮੁੱਚੀ ਰੱਬ ਵਰਗਾ

ਐਵੇਂ ਮੁੱਚੀ ਕੌਣ ਸ਼ਾਇਰ ਬਣਦਾ ਹੈ

ਉਈਂ ਮੁੱਚੀ
ਸ਼ਬਦ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਕੁਝ ਸਬੰਧ, ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕੁਝੱਤਣ
ਮੈਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਪੀ ਸਕਦਾ ਹਾਂ
ਤੂੰ ਲੈ ਆਵੀਂ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਝੂਠ
ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ
ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੀਂ
ਮੈਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ
ਕਿ ਕੁਝ ਸਬੰਧ, ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ
ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਪੂਜਾ ਵਾਂਗ, ਨਿਰਛਲ

ਕਈ ਵਾਰ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਈ ਵਾਰ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ
ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਬੱਚੇ ਦੇ ਉੱਠਦੇ ਸਾਰ
ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਥੱਪੜ ਮਾਰ ਦੇਵੇ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ
ਪਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ
ਚੁੱਪ ਕਰ
ਮੂੰਹ ਬੰਦ
ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਈ ਵਾਰ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੋਣ ਨੂੰ

ਬੜਾ ਵਕਤ ਨੇ ਪਰਖਿਆ
ਸਾਡੇ ਹੱਸਣ ਰੋਣ ਨੂੰ

ਨੀਂਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਾਹੀਏ
ਸੁਪਨੇ ਤੇਰੇ ਹੋਣ ਨੂੰ

ਕੀ ਕੁਝ 'ਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ
ਤੇਨੂੰ ਲੱਭਣ ਪਾਉਣ ਨੂੰ

ਹਰ ਰੰਗ 'ਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਵੇਖਿਆ
ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੋਣ ਨੂੰ

ਸਲੀਕਾ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਸਿਰ ਢਕ ਕੇ ਜਾਈਦਾ
ਮਹਿਬੂਬ ਕੋਲੇ
ਜੁੱਤੀ ਉਤਾਰ ਕੇ

ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਤਾਂ ਲੋਕ
ਮੈਲ ਧੋਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਮਾਂ

ਵੱਡਾ ਗੁੰਥ
ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ
ਛੋਟਾ ਹੈ

ਕਾਢ

ਵਿਆਹ
ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ
ਕਾਮ ਨਾਲ ਪਰਚਾਉਣ ਦੀ
ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ

ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ

ਮਾਂ ਦਾ ਦਿਲ
ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ
ਸਿਆਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੱਕ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਆਉਂਦੀਆਂ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੱਕ

ਭਾਲ-ਟੋਲ

ਰਿਸ਼ਤੇ
ਸਬੰਧ
ਖੁਦਗਰਜ਼ੀਆਂ
ਮਰਜ਼ੀਆਂ
ਸਿਰਦਰਦੀਆਂ
ਇਸ ਸਾਰੇ ਰੌਲੇ ਗੌਲੇ 'ਚੋਂ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭਣ ਬੈਠਾ ਹਾਂ

ਜੋ ਵੀ ਹੋਇਆ

ਏਹੀ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਨਈਂ
ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ
ਏਨਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਯਾਦ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ

ਮੈਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ
ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਨੇ
ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੱਤੇ

ਮੈਂ ਕਿਹਾ
ਮੈਂ ਹੰਭਿਆ ਹੋਇਆ ਅਰਜੁਨ ਹਾਂ
ਪਰ ਮੇਰੇ ਭੱਥੇ ਵਿੱਚ
ਹਾਲੇ ਬੜੇ ਤੀਰ ਹਨ
ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ
ਤੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹੀ
“ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈਂ?”

ਮੈਂ ਤੀਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ
ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਗਵਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ

ਵਿਡੰਬਨਾ

ਜੇ ਅੱਜ ਮੈਂ
ਰੱਬ ਵੀ ਬਣ ਜਾਵਾਂ
ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ
ਤੇਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖੜਾ ਮਿਲਾਂਗਾ

ਬੇ-ਨਕਾਬ

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਭੇਤ ਸਨ
ਜੋ ਤੈਨੂੰ
ਮਿਲਣ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ

ਉਤਪਤੀ

ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ
ਇੱਕ ਅੱਧਾ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਛੋਟਾ ਮੋਟਾ
ਜਿਸ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਵਾਬ ਬਣਦੇ ਹਨ

ਤੇਰੀ ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ

ਮੈਂ ਜਿਉਂਦਾ ਹਾਂ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੈ ?
ਜਿਉਂਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਮੇਰੇ ਲਈ

ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ
ਰੱਖ ਆਪਣੇ ਪੈਰ
ਮੈਂ ਰੱਬ ਹੋਣਾ ਹੈ

ਬੇਬਾਕ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਆਪਣਾ ਧਰਮ
ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ
ਸੰਸਕਾਰ
ਮਰਿਯਾਦਾ
ਮੈਨੂੰ ਆਉਣ ਦੇ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਗਣਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਪੁੰਗਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
ਕਿ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸੀਨਾ ਪਾੜ ਜਾਵੇ

ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪਰਤਿਆ

ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ
ਉਦੋਂ ਉਹ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ
ਉਦੋਂ ਉਹ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ
ਉਦੋਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਇਕੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ
ਬਹੁਤ ਇਕੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ
ਮੈਂ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ

ਨਿਯਮ

ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਲੱਭਤ ਲੱਭੀ ਹੈ
ਕਿ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਜੰਗਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ
ਫੁੱਲਾਂ ਬਿਨ ਨਹੀਂ ਸਰਦਾ

ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ, ਤੇਰੇ ਕੰਮ

ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਉਠਦਾ ਹਾਂ
ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ
ਤੇਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹਾਂ
ਸੋਹਣੀ ਸਵੇਰ ਮੁਬਾਰਕ

ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਤੇਰੇ ਕਿੰਨੇ ਕੰਮ
ਮੈਨੂੰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ

ਸਭ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਸਫ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ
ਮੇਮ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਕਥਾ ਹਾਂ
ਅਦਿਸ਼ ਹਾਂ

ਰਤਾ ਨੇੜੇ ਹੋ
ਬਸ ਭੋਰਾ ਕੁ ਸੇਕ

ਉੱਘੜ ਆਵੇਗਾ
ਅੱਖਰ-ਅੱਖਰ

ਮੇਰੀ ਮੰਨਿਆ ਕਰ

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਲਲ
ਤੇਰੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਕਿ ਡਿੱਗਦੇ, ਰੁੜ੍ਹਦੇ ਪੌੜਿਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੋਵੇ
ਜਾਂ ਵਗਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ

ਚੁੱਪ ਚਾਂ ਏਨੀ ਹੋਵੇ
ਕਿ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਹੋਣ
ਮੈਨ ਏਨਾ ਗਹਿਰਾ ਹੋਵੇ
ਕਿ ਬੁੱਝ ਲਈਏ ਸਭ ਕੁਝ ਅਣਕਿਹਾ

ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ
ਆਪਾਂ ਨਾ ਹੀ ਮਿਲੀਏ

ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਸਬਰ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਧੀਰਜ ਤੇ ਧਰਵਾਸ

ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ
ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ
ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ
ਭੱਦੇ ਤੇ ਅਸਲੀਲ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੇ ਹਨ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਉਹ ਸੰਤ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ

ਸਵਾਲ ਨਾ ਕਰੀਂ
ਜਵਾਬ ਵੀ ਕੀ ਦੇਵਾਂ
ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ
ਇਸ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜੁਬਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ

ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ
ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਨਾਲ
ਜਾਣ ਨਾਲ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਫੁੱਲ ਜਾਂ ਕੰਡੇ

ਉਹ ਉਡੀਕਦੀ ਹੈ

ਉਸ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ
ਬਾਪ ਫਿਕਰ ਕੋਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ

ਉਸ ਨੇ ਮੁਹੱਬਤ ਕੀਤੀ
ਪ੍ਰੇਮੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲੱਭਣ ਤੁਰ ਪਿਆ

ਉਹ ਮਾਂ ਬਣੀ
ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁੱਖ ਚਾਹੀ

ਪੁੱਤ ਜਵਾਨ ਹੋਏ
ਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈਣ ਚਲੇ ਗਏ

ਉਹ ਉਡੀਕਦੀ ਹੈ

ਔਰਤ ਜਾਣਦੀ ਹੈ
ਪਲ ਛਿਣ ਕਿਵੇਂ
ਸਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਰ

ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਜੋ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ
ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ
ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਮੱਚਦੀਆਂ ਹਨ
ਸ਼ਬਦ ਅੰਗਿਆਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦਗਦੇ ਹਨ

ਤੂੰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ
ਨਜ਼ਰ ਸਵੱਲੀ
ਕਿ ਠਰ ਜਾਵਣ
ਰਤਾ ਸਕੂਨ ਹੋਵੇ

ਇਸ ਅੱਗ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਬਚਾਂਗਾ ਮੈਂ ?

ਸੰਪੂਰਨਤਾ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਪੀਲੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ
ਮੁੱਠੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ
ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਯੱਗ ਹਾਂ

ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਮੇਰੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦਾ
ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣਾ
ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਆਦਤ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ
ਮੈਂ ਆਪੇ ਲਿਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ

ਅੱਖਰ ਵੀ ਤੇਰੇ

ਰੁੱਸ ਗਏ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ
ਕੋਲ ਬੁਲਾਈਦਾ
ਮਸਾਂ ਮਨਾਈਦਾ
ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਈਦਾ

ਕੁਝ ਬੋਲਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਬੁੱਲ ਟੇਰਦੇ ਹਨ
ਮਸਾਂ ਇੱਕ ਅੱਧਾ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦੇ ਹਨ

ਉਹ ਵੀ ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ

ਕਵੀ ਹੋਣਾ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ
ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ
ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ
ਕਵੀ ਹੋਣਾ
ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ

ਅਰਥ-ਅਨਰਥ

ਤੂੰ ਬਸ ਚੁੱਪ ਰਹਿ
ਕੁਝ ਨਾ ਕਹੀਂ
ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਸੰਕੇਤ ਲਿੱਪੀ
ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ

ਤੇ ਫਿਰ ਲੋੜ ਹੀ ਕਿਉਂ ਪਵੇ
ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਬਣਨ ਦੀ
ਜੋ ਵੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਅਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ
ਕਦੋਂ ਅਨਰਥ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ

ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਹੈ
ਕੁਝ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੌਣ ਨੂੰ
ਆਖਦੇ ਹਨ
ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ

ਨਾਸਮਝੀ

ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ
ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ
ਨਹਾ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ
ਪਰ ਮੂੰਹ ਧੋਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ

ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ
ਕਿੰਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ
ਡੋਟ ਕਾਲ ਮੀ
ਤੇ ਫੋਨ ਉਡੀਕਦਾ ਰਿਹਾ

ਤੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ
ਕਾਲ ਯੂ ਸ਼ੂਨ
ਪਰ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ
ਕਿੰਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਂ
ਦੋਵੇਂ ਝੂਠੇ

ਤੇਰੇ

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ
ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਪੀ ਕੇ
ਤੇਰੇ ਬੁਝਾਉਣਾ ਹੈ

ਜੇ ਸੁਣ ਸਕੇਂ

ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ
ਇਸੇ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ
ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਧਰਵਾਸ

ਜਦੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਦਿਲ ਟੁੱਟਦਾ ਹੈ
ਫਿਰ ਕੋਈ ਧਰਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ
ਜਦੋਂ ਦੇਹ 'ਤੇ ਇਸ਼ਕ ਉਤਰਦਾ ਹੈ
ਫਿਰ ਦੇਹ 'ਤੇ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ

ਚੁੱਪ ਕਲ੍ਹੈਣੀ

ਇੱਕ ਮੁਹੱਬਤ ਸੀ ਚੰਦਰੀ
ਜੋ ਸਹਾਰੀ ਨਾ ਗਈ
ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੀ ਕਲ੍ਹੈਣੀ
ਜੋ ਉਤਾਰੀ ਨਾ ਗਈ
ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਵੱਖਰੀ
ਮਾਸ ਰਿਹਾ ਨਾ ਦੇਹ 'ਤੇ
ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਦੀ ਸਿਰ 'ਚੋਂ
ਖੁਮਾਰੀ ਨਾ ਗਈ

ਰਿਸ਼ਤੇ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਮੀਂਹ ਵਰਗੇ
ਕਿੱਥੇ ਰਹੇ ਨੇ ਹੁਣ
ਜੋ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਬਰਸਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨਲਕਿਆਂ ਵਾਂਗ
ਰੋਜ਼ ਗੋੜਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ

ਇਹੀ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ

ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਨੇ
ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦੇ ਬੱਚੇ
ਬਣਦੇ ਹੋਏ ਘਰ
ਰੋਤੇ 'ਚ ਨਹਾਉਂਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ
ਬੇ-ਸੁੱਧ ਹੋ ਕੇ ਸੌਣਾ
ਤੇ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਤੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣ

ਹੁਣ ਮੈਂ...

ਆਖਦੇ ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਨੂੰ
ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡ ਦੇ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਡੁੱਬਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ
ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ

ਤੇਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਓਥੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਪਾਵੀਂ
ਜਿੱਥੇ ਦਿਲ ਹੈ ਮੇਰਾ
ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਹੀ
ਮੈਂ ਲੁਕੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ
ਇਹ ਹੁਣ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਇਹ ਕਰਾਮਾਤ ਵੱਡੀ
ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਇਹੋ ਤਾਂ ਰਸਤਾ ਹੈ ਇੱਕੋ
ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਦੁਨੀਆਂ
ਤੂੰ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਆਵੀਂ
ਕਿ ਮੈਂ ਸੌਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਹੰਝੂ ਡਿੱਗ ਨਾ ਜਾਵੇ
ਕਿ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨੇੜੇ ਰੱਖੀਂ ਤੂੰ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖ ਲਵੀਂ
ਕਿ ਮੈਂ ਰੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਰੱਖ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਪੋਟੇ
ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ
ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵਾਂ
ਮੈਂ ਸਾਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਰੱਖ ਲਵੀਂ ਕੰਨ ਤੂੰ
ਗੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਨੇ ਨੂੰ
ਖੋਲ੍ਹ ਮਨ ਦੇ ਬੂਹੇ
ਕਿ ਮੈਂ ਗਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਪਾਣੀ ਜੂਠਾ ਮਿਲੇ ਤੇਰਾ
ਸਾਰੀ ਮੈਲ ਚਲੀ ਜਾਵੇ
ਕਿ ਪਾਪ ਉਮਰਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ
ਅੱਜ ਮੈਂ ਧੋਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ

ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਚਾਹੇਂ

ਤੇਰੇ ਹੋਣ ਨੂੰ
ਮੈਂ ਮੁਹੱਬਤ ਮੰਨਿਆ

ਤੇਨੂੰ ਰੱਬ

ਜੇ ਮੈਂ
ਅਰਬਾਂ ਦਾ ਅਨਰਥ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ

ਰੱਬ ਨੂੰ

ਤੇਰੇ ਲਈ ਨੇ ਜਦੋਂ
ਮੰਦਰ ਤੇ ਮਸਜਿਦ ਜੀ
ਆਦਮ ਕਿਉਂ ਬੇਘਰ ਹੋਵੇ
ਸਭ ਨੂੰ ਹੀ ਘਰ ਦੇਵੀਂ

ਦਿਲ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਮੇਰਾ ਵੀ ਉੱਡਣੇ ਨੂੰ
ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਿਪਰੇ ਨੂੰ
ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਪਰ ਦੇਵੀਂ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੀ
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਹਾਂ
ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਕਰੀਂ
ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਰ ਦੇਵੀਂ

ਤੂੰ ਜੇ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਨਾ
ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੰਦੇ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਹੀ
ਮਹਿਬੂਬ ਨੂੰ ਕਰ ਦੇਵੀਂ

ਦੇਵੀ ਹੀ ਮੰਨ ਲਵਾਂ
ਕੰਨਿਆ ਦੇ ਹੋਣੇ ਨੂੰ
ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਹਿਬੂਬ ਮਿਲੇ
ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਡਰ ਦੇਵੀਂ

ਹੁਣ ਵੀ

ਮੈਂ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ
ਉਸ ਨੇ ਬੇਬਸ ਰਹਿਣਾ
ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ
ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਲੱਭਤ

ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਸਾਡੇ ਹੀ ਅੰਦਰ ਕਿਤੇ
ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ

ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਤੈਨੂੰ
ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਰ ਲੱਭਿਆ
ਇੱਥੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ
ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ
ਕਵਿਤਾ ਬਣੀ ਮਿਲੀ

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਕਰਕੇ

ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਬੇਬਸ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ
ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਿਆਂ
ਸਮਝਦਿਆਂ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਕਿ ਆਪਣਾ ਕੁਝ ਕਹਿ ਸਕੀਏ
ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਸੁਣ ਸਕੀਏ

ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ ?

ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ
ਭਰੀ ਰਹੀ

ਮੈਂ ਮਰਿਆਦਾ ਨਾਲ

ਉਹ ਉਡੀਕਦੀ ਰਹੀ
ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ

ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ
ਤੇਰੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬ ਹੀ
ਕਵਿਤਾ ਵਰਗੇ ਨੇ

ਸੱਚ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਸਿਰਫ਼ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸਨ
ਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਮੰਡਰਾਉਂਦੇ ਸ਼ਬਦ

ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਿਵਾਏ
ਤੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ

ਮੈਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਕੀਤੇ
ਉਸ ਨੇ
ਚੁੱਪ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ

ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ
ਕਵਿਤਾ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ
ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਇਹ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ

ਮੈਂ ਕਿਤੋਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ

ਹਰ ਵਾਰ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਆਦਮੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ
ਉਹ ਔਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ

ਇਹ ਤਾਂ ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਹੀ
ਬੇਵਕੂਫੀ ਹੈ

ਉਹ ਔਰਤ 'ਚੋਂ
ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ

ਯੁਗ ਕਥਾ

ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਯੁਗ ਵਿੱਚ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ
ਸਭ ਕੁਝ ਮੰਨਿਆ

ਤੇ ਉਲਾਂਭਾ ਮਿਲਿਆ

ਜੇ ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ 'ਚੋਂ
ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ
ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ
ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ

ਇਹੀ ਸੱਚ ਹੈ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ
ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ
ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੈ

ਜੋ ਮੈਂ ਹਾਂ

ਤੈਨੂੰ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ ਨੇ
ਫਿੱਕੀਆਂ, ਫਿੱਕੀਆਂ
ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ
ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ
ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ

ਅਮਨਦੀਪ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੰਗੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ
ਇਹ ਔਰਤਾਂ
ਕਿਤੇ ਵੀ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਲਗਦੀਆਂ
ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਸਾਰਾ ਸੂਟ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ

ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ
ਅੱਡੇ 'ਤੇ
ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ

ਮਾਂ ਬਣੀ ਤੇ ਜਾਣਿਆ
ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੀਂਹਦੀ ਹੈ
ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੀਂਹਦਾ

ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ

ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਗਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਫਸੋਸ
ਮੈਨੂੰ ਰਹੇਗਾ

ਮਰਨ ਦੇ ਅਰਥ

ਤੁਸੀਂ ਚਰਿਤਰਹੀਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਚ
ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤੇ
ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲਿਖਣਾ
ਮੈਂ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਰਦਾ ਹਾਂ

ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ
ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ
ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮਰ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਤੇ ਇੱਕ ਮਹਿਬੂਬ ਹੈ
ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਖ ਦੇਵੀਂ ਬਸ
ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੀ

ਸਭ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਮਰਨ ਦੇ ਕੀ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਕੀਮਤੀ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੁਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ
ਸੋਹਣੇ ਦੁਸ਼ਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀਆਂ

ਹੀਰੇ, ਰਤਨ, ਜਵਾਹਰ, ਮਾਣਕ
ਛੁਪੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ
ਧਰਤ ਦੀਆਂ ਅਣ-ਗਿਣਤ ਪਰਤਾਂ ਹੇਠ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਤੂੰ ਇਨੋਸੈਂਟ ਹੈਂ
ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰਹੀਂ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਲਵੀਂ

ਲਗਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਸਿੱਧਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ
ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ
ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਿਆਂ
ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਤੈਰਦਿਆਂ
ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਲੁਕਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਛੁਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ
ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੋਂ ਕੋਈ
ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇ

ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਪਰ ਉਹ ਗੁੰਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਇੱਕ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਸ
ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਮੈਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ
ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ
ਅਸਲੀਲ, ਗੰਦੇ-ਮੰਦੇ, ਭੱਦੇ, ਲੁੱਚੇ
ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ
ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਜੁਬਾਨੋਂ
ਇਹ ਬੁਰੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ
ਉਹ ਸੱਚ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਬਿਨਾਂ ਸਮਝਿਆਂ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਵੀ
ਬੇ-ਅਰਥੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ

ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ
ਭੱਜ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਮੈਂ
ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ
ਲੱਭਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣਾ
ਧਰਤ, ਧਵਲ, ਅਕਾਸ਼
ਤੇ ਮੇਰੀ ਸਿਆਣਪ
ਅਕਸਰ ਹੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਉਡਾਨ

ਮੈਂ ਹਰ ਵਾਰ ਵਰਜਦਾ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ
ਉਹ ਸਿਮਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਫੇਰ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ
ਆਪਣੇ ਕੋਲ
ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਫੇਰ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਦੀ
ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਗਦਾ ਹਾਂ
ਹੁਣ ਮੈਂ ਵੀ ਕੀ ਆਖਾਂ
ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

ਵੱਡਾ ਗ੍ਰੰਥ
ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਖਾਂ ਤੋਂ
ਛੋਟਾ ਹੈ

Caliber Publications

Patiala Punjab 147002

Mob. 98154-48598, 80548-69313

caliberpublications@gmail.com

ਉਹ ਘੱਖ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਾਉਂ

ਸੂਹੇ ਘੱਖ

ਸੂਹੇ ਘੱਖ

ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ

